

Esim. tte 131/15.6.1989

M
D

JANAKKALA HAKOINEN

Veräjänsuu ja Lensunkallio

Koekaivaus 1988

JANAKKALA HAKOINEN
Veräjänsuu ja Lensunkallio

Koekaivaus 1988

SISÄLLYS

	Sivu
1. JOHDANTO	1
1.1. Vuoden 1988 kaivauksen lähtökohdat ja tavoitteet	1
1.2. Kaivaushankkeen luonne ja tutkimusresurssit	2
2. KAIVAUSPAIKAN PERUSTIEDOT	4
3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	6
4. KAIVAUSALUE I: VERÄJÄNSUUN TUTKIMUKSET	7
4.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	7
4.2. Maalajit/kulttuurikerros	9
4.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus	16
5. KAIVAUSALUE II: LENSUNKALLION TUTKIMUKSET	19
5.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	19
5.2. Maalajit/kulttuurikerros	21
5.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus	23
6. TUTKIMUSTULOKSET	24
LUETTELO YHTEYKSISTÄ	25
LUETTELO KENTÄLLÄ NUMEROIDUISTA LÖYDÖISTÄ	27
LUETTELO KARTOISTA	33
LUETTELO NEGATIIVEISTA	35
LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA	40
KARTAT <i>Kahtasivat valokopioita, ei mikrofilmattu</i>	42
KUVATAULUT	79

1. JOHDANTO

1.1. Vuoden 1988 kaivauksen lähtökohdat ja tavoitteet

Janakkalan kunnan Hakoisten kylän alueella tehtiin v. 1942 ensimmäinen muinaisjäännösinventointi, joka keskittyi lähinnä Hakoisten linnavuoren välittömään ympäristöön (ks. Berit Boströmin inventointikertomus v:lta 1942). HuK Jyri Saukkonen inventoi seuraavan kerran alueella v. 1984 (ks. Jyri Saukkosen inventointikertomus v:lta 1984).

Helsingin yliopiston arkeologian laitos valitsi vuoden 1986 arkisto- ja kenttäinventoinnin perusteella Hakoisten linnavuoren ja Janakkalan kirkon seudun monivuotisen RASI-projektinsa (so. Rannikon ja sisämaan vuorovaikutus rautakaudella) uudeksi tutkimuskohteeksi. Alue todettiin projektin jatkotutkimusten kannalta mielekkäimmäksi vaihtoehdoksi, ja näin RASI-projekti on vuodesta 1987 keskittynyt selvittämään sisämaan keskialueen, nimittäin eteläisimmän Hämeen, varhaista asutusta. Tutkimuksessa on tällä hetkellä tarkoitus selvittää Hakoisten alueen asutuksen jatkuvuuden ongelmaa ajoittamalla alueen rautakautisia ja historiallisia kerrostumia.

Arkeologian laitoksen lähemmät tutkimukset alueella aloitettiin HuK Derek Fewsterin johtamalla inventointityöllä 3.8.-30.11.1987 ja 1.-31.1.1988. Inventoinnin esitöihin kuului mm. arkisto- ja kirjallisuustutkimuksia, ja itse kenttätyöt tehtiin ajalla 3.9.-2.10.1987. (Ks. tarkemmin Derek Fewsterin inventointikertomus v:lta 1987). Näin Emil Aaltosen säätiön projektille myöntämän rahoituksen avulla aloitettiin v. 1987 kolmivuotinen tutkimusperiodi, jonka toinen jakso käsitti v. 1988 koekaivauksen, ja suunnitteilla oleva kolmas jakso käsittäisi v. 1989 varsinaisen kaivauksen.

Edellisen vuoden inventoinnin ja sen yhteydessä otettujen fosfaattinäytteiden perusteella kesän 1988 kaivaus-

alueiksi valittiin Hakoisten kartanon mailla sijaitsevat Veräjängsuun ja Lensunkallion peltosaarekkeet: Jyri Saukkosen inventointikertomuksessa Janakkala 100 (Hamp-pula 3) ja Janakkala 99 (Hamp-pula 2) sekä Derek Fewsterin tutkimuskertomuksessa Alue 2., Vääräjoensuu (Veräjängsuu ja Lensunkallio). Veräjängsuulla avattiin 34 m²:n ja Lensunkalliolla 10 m²:n suuruinen alue. Koska suhteellisen korkeat fosfaattipitoisuudet indikoivat usein muinaisia asuinpaikkoja, toivottiin em. alueiden tuovan valaistusta rautakautisen ja historiallisen ajan asutuksen jatkuvuuden problematiikkaan Hakoisten seudulla.

1.2. Kaivaushankkeen luonne ja tutkimusresurssit

Vuoden 1988 kenttätyöt Janakkalan Hakoisten kylän alueella käsittivät siis toisen jakson RASI-projektiin kuuluvasta kolmivuotisesta tutkimusperiodista. Kaivaus suoritettiin edellisen vuoden inventoinnin tapaan professori Ari Siiriäisen toimeksiannosta; kenttätyöt tehtiin ajalla 1.-30.6.1988.

Kenttätyö oli luonteeltaan koekaivaus, ja samalla se toimi Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen opetuskaivauksena. Kaivauksen yhteydessä jatkettiin myös Hamppulan alueen inventointityötä (ks. erikseen Derek Fewsterin Janakkalan Hakoisten kylän Hamppulan alueen inventointikertomus 1988). Koska kysymyksessä oli kenttätyökurssi, kaivausryhmälle luennoitiin alueen kulttuurikasveista sekä maannoksista, ja ryhmä tutustui myös lähemmin Hämeen alueen muinaisjäännöskohteisiin erilais-ten retkien muodossa.

Kaivauksia johti Fil.lis. ass. Marianne Schauman-Lönnqvist. Kenttätyöopettajana toimi Fil.maist. Tuija Rankama ja apulaisopettajana Fil.yo. Tiina Naukkarinen; inventointiopetuksesta vastasi HuK Derek Fewster. Piirittäjinä toimivat Fil.maist. Minna Lönnqvist sekä HuK Maija Tusa ja tutkimusavustajana HuK Beatrice Sohlström. Kaivauksen loppujaksolle palkattiin lisäavuksi myös

opiskelijat Esa Mikkola ja Timo Salminen. Kaivajat koostuivat kenttätyökurssin opiskelijoista, jotka työskentelivät kahtena peräkkäisenä runsaan 10 hengen ryhmänä; kumpikin kaivajaryhmä työskenteli kaksi viikkoa.

Kaivaushankkeen pääasiallinen rahoitus saatiin tampere-
laiselta Emil Altosen säätiöltä, jonka vuodelle 1988
myöntämän apurahan suuruus oli 110 000 mk. Kaivausryhmän
asunnoksi Janakkalan kunta oli tarjonnut Janakkalan
kirkkoa vastapäätä sijaisevan Tarinmaan koulun. Käytet-
tävissä olleet kaksi autoa olivat Helsingin yliopiston
ja kaivausvälineistö yliopiston arkeologian laitoksen.
Kaivauksen jälkitöistä ovat vastanneet Marianne Schau-
man-Lönnqvist ja Minna Lönnqvist 1.8.-30.11.1988; inven-
toinnin jälkityöt ovat olleet Derek Fewsterin vas-
tuulla.

Helsingissä 13.2.1989

Minna Lönnqvist

Marianne Schauman-Lönnqvist

2. KAIVAUSPAIKAN PERUSTIEDOT

JANAKKALA HAKOINEN Veräjänsuu ja Lensunkallio
Myöhäisrautakautisen polttokenttäkalmiston ja
myöhäisrautakautisen sekä historiallisen ajan
muinaisjäännösalueen kaivaukset 1988

Kaivausalue I: Janakkala Hakoinen Veräjänsuu
(Ks. Jyri Saukkosen Janakkalan inven-
tointikertomus 1984: kohde Janakkala
100, Hamppula 3 sekä Derek Fewsterin
Janakkalan Hakoisten tutkimuskertomus
1987: Alue 2., Veräjänsuu/Vääräjoensuu).

Kaivausalue II: Janakkala Hakoinen Lensunkallio
(Ks. Jyri Saukkosen Janakkalan inven-
tointikertomus 1984: kohde Janakkala 99,
Hamppula 2. sekä Derek Fewsterin Janak-
kalan Hakoisten tutkimuskertomus
1987: Alue 2, Lensunkallio/Vääräjoen-
suu).

Kunta: Janakkala
Kylä: Hakoinen
Tila: Hakoisten kartano,
peruskartassa RN:o 1:170
Omistajat: Björn Rosenberg ja
Rolf Rosenbergin perikunta
Peruskartta: 21311/11 Janakkala, painettu 1979

Tutkimusalueiden koordinaatit:

Kaivausalue I x = 6753 04-6753 09 y = 2532 21-2532 26
z = 85-90 mmpy
Kaivausalue II x = 6752 89-6752 91 y = 2532 23-2532 26
z = 85-90 mmpy

Alueilta kaivetut löydöt: Kaivausalue I, Veräjänsuu
KM 24440: 1-821; Kaivausalue II, Lensunkallio KM 24441:
1-160

Negatiivinumero: 72788-72875

Diapositiivinumero: 16059-16092

Aikaisemmat tutkimukset: Jyri Saukkonen, Janakkalan
inventointikertomus 1984; Derek Fewster Janakkalan
Hakoisten kylän tutkimuskertomus 1987.

Aikaisemmat löydöt: kaivausalue I, Veräjänsuu KM 22716:
1-2, osin KM 23764: 1-139 (osan ollessa kaivausalueelta
II); kaivausalue II, Lensunkallio KM 22715, osin
KM 23764: 1-139 (osan ollessa kaivausalueelta I).

Diar. 21.10.1988

3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Janakkalan kunnassa Kernaalanjärven luoteispuolella Hakoisten kylän alueella sijaitsevat Veräjänsuun ja Lensunkallion alueet muodostuvat kahdesta peltosaarekkeesta (Derek Fewsterin tutkimuskertomuksessa v:lta 1987 molemmat em. alueet kuuluvat ns. Vääräjoensuun alueeseen). Ne sijoittuvat Hakoisten kartanon pelloille Rengosta Turenkiin johtavan tien eteläpuolelle noin kilometrin päähän Helsinki-Tampere-tien (so. kolmostien) risteyksestä Janakkalan kirkolle päin. (Ks. kopio peruskarttalehdestä s. 42).

Veräjänsuun peltosaareke sijaitsee n. 900 m Janakkalan kirkolta etelälounaaseen Räikälänjoen lounaispuolella, aivan Rengosta Turenkiin johtavan tien tuntumassa. Hakoisten linnavuoreen nähden alue sijaitsee n. 900 m pohjoiskoilliseen. Lensunkallion peltosaareke puolestaan sijaitsee Veräjänsuun peltosaarekkeen eteläpuolella Janakkalan kirkolta noin kilometri etelälounaaseen ja Hakoisten linnavuorelta n. 800 m pohjoiseen. Alue kuuluu Salpausselkävyöhykkeeseen, jossa kallioperä on suhteellisen lähellä pintaa ja jossa tasaisella savikentällä esiintyy paikoitellen em. peltosaarekkeiden tyyppisiä moreenikumpareita. Veräjänsuun ja Lensunkallion saarekkeet sijaitsevat peruskartalle merkityllä Hakoista ympäröivällä muinaismuisto- ja luonnonsuojelualueella.

Veräjänsuun peltosaareke on n. 100 x 80 m:n laajuinen alue, jonka maasto kasvaa melko tiheästi lehtikuusia ja jonkin verran mäntyjä (ks. kuva 1. s. 79). Aluetta vastapäätä, viereisen Renko-Turenki-tien pohjoispuolella, kohoa Hangastenmäki, jonka ympäristöön on istutettu lehtikuusia ja haapoja. Veräjänsuun keskiosa muodostuu kumpareesta, jonka korkein kohta on n. 3 m. Alueen laiduntamisesta kertoo runsas nokkoskasvusto, joka nimenomaan viihtyy typpipitoisessa maastossa. Ihmisen toimintaan viittaavia kulttuurikasveja esiintyy muutoinkin runsaasti (ks. tarkemmin Derek Fewsterin tutkimuskertomus v:lta 1987). Peltosaarekkeen etelälaidalla

sijaitsee Jyri Saukkosen inventoinnissa löytämä kuppi-
kivi, jonka pituus on n. 1,5 m, leveys n. yksi metri ja
korkeus 30-40 cm; kiven yläpinta on laakea, ja siinä
esiintyy 9 ns. uhrikuoppaa (Saukkonen 1984: 221).

Lensunkallion peltosaarekkeen laajuus on n. 100 x 50 m,
ja sen keskeisin maamerkki on pyöreänä kumpareella
kohoava kallio. Alueen puusto on harvempaa kuin vierei-
sellä Veräjänsuun saarekkeella, ja se koostuu lähinnä
männystä ja koivusta (ks. kuva 35. s. 85). Lensunkallion
alueella maasto on kumpareista, ja sieltä tältä työntyy
esiin pieniä kallionkielekkeitä. Alueella voi havaita
myös vanhoja kivisiä rakennuksenpohjia. Kasvusto on
hyvin heinikkoista ja rehevää; laiduntamisesta ja yleen-
sä ihmisen vaikutuksesta kertovat myös tällä peltosaa-
reккеella esiintyvät monet kulttuurikasvit (ks. tarkem-
min Derek Fewsterin tutkimuskertomus v:lta 1984).

4. KAIVAUSALUE I: VERÄJÄNSUUN TUTKIMUKSET

4.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Alueen muinaisten asutuskerrostumien paikantamiseksi
Veräjänsuun peltosaarekkeelle vedettiin ensimmäiseksi
bussolilla, vaaituskoneella ja linjakepeillä pohjois-
eteläsuuntainen peruslinja x, jota vastaan vedettiin
länsi-itäsuuntainen poikkilinja y: x:n koordinaatit ovat
260-300 ja y:n koordinaatit puolestaan 470-510. Kysei-
sille linjoille paalutettiin useita kahden metrin le-
vyisiä koeojia (A-G) edellisenä vuonna kerättyjen fos-
faattinäytteiden antamien korkeimpien pitoisuuksien
mukaan (ks. alueet yleiskartasta 1. s. 43).

Paalut pystytettiin peruslinjalle x pohjois-eteläsuun-
taisten koordinaattien mukaisesti suunniteltujen koeoji-
en päihin (puoli metriä avattavasta alueesta pohjoiseen
ja etelään), minkä jälkeen vedettiin metrin välein
pitkittäin kolme peruslinjansuuntaista narua, joiden
poikki pingotettiin vastaavasti metrin välein vaakasuo-

raan poikkinaruja. Ruutujen numerot merkittiin poikkinarujen päihin sijoitettuihin nauloihin lapuilla. Poikkilinjalle y pystytettiin myös paaluja länsi-itäsuuntaisten koordinaattien mukaisesti (puoli metriä avattavasta alueesta itään ja länteen). Vastaavasti vedettiin metrin välein kolme poikkilinjansuuntaista narua, joille pingotettiin myös metrin välein poikkinaruja. Ruutujen numerot merkittiin niin ikään lapuilla poikkinarujen päihin. Kaivaus eteni ja löydöt kerättiin näin syntyneissä 1 m²:n suuruisissa ruuduissa. Löytöpusseihin merkityt ruututiedot sekä numeroitujen löytöjen koordinaatit mitattiin ruutujen lounaiskulmasta. Numeroitujen löytöjen löytöpaikka mitattiin kolmiulotteisesti: koordinaattien x ja y lisäksi muistiin merkittiin myös löytöpaikan korkeus z.

Kiintopiste sijoitettiin edellisenä vuonna tehdyssä inventointityössä käytetyn kiintopisteen paikalle kiiven, jonka koordinaatit ovat 280/500. Pisteen kohdalle maalattiin punaisella värillä rasti. Vaaituskoneenasemia oli kaksi: pisteen länsipuolella koje 1 = 160 ja pisteen itäpuolella koje 2 = 075. (Ks. kiintopisteen paikka yleiskartalla 1. s. 43).

Alueet A, B, C, D, E ja G pintavaaittiin ja valokuvattiin; alueista avattiin kuitenkin vain alueet A, E, F ja G (ks. yleiskartta 1. s. 43). Ensin alueilta poistettiin lapiolla pintaturve levymäisinä kaistaleina, jotka rullattiin ja pinottiin sivuun. Sen jälkeen kaivamista jatkettiin pelkoilla n. 10 cm:n kerroksina aina puhtaanseen pohjahiekkaan asti.

Tasokartat piirrettiin mittakaavaan 1:50 jokaista kerrosta seuranneen kaivaustason mukaan. Profiilikartat piirrettiin mittakaavaan 1:25 alueiden E ja G pohjois-eteläseinämistä ja alueen A itä-länsiseinämistä. Lisäksi piirrettiin tarpeen vaatiessa yksityiskohta- ja kuoppakarttoja mittakaavaan 1:10, joistakin kuopista piirrettiin myös profiili.

Jokainen taso sekä piirretyt profiilit valokuvattiin sekä mustavalkokuviksi (6 x 7 cm) että väridiapositiiveiksi. Yksityiskohtakuvia otettiin samoin tarpeen mukaan.

Eri maalajit erotettiin toisistaan ns. yhteys- eli kontekstinumeroilla, jotka merkittiin Y-kirjaimella juoksevasti Y 1000:sta eteenpäin. Löytöjen yhteys merkittiin sekä löytölaatikoihin että -pusseihin. Maalajien värimääritykset tehtiin Munsellin värikarttaa apuna käyttäen. Kuopat ja muut yhteyksissä ilmenneet erilliset yksityiskohdat saivat oman kohde- eli feature-numeronsa; kohteet numeroitiin K-kirjaimella juoksevasti. Hiili- ja maanäytteitä otettiin talteen tarpeen mukaan, ja makrofossiileita kerättiin flotausmenetelmällä. Alueen A kohteeseen 15 tehtiin kipsivalos, jotta kohde olisi saatu kokonaisuudessaan talteen.

4.2. Maalajit/kulttuurikerros

Alue A

Alueelta A (koordinaatit 278-279/471-473) paljastui aluksi turpeen alta hiekkainen vaaleahko humus (Y 1029), jonka joukossa oli hiiltä ja ruudussa 278/473 olleessa kuopassa bitumia. Humuskerros oli paksuudeltaan runsaat 10 cm. Humuskerrosta kaivettaessa tasossa 1. oli nähtävissä melko kookkaita kiviä, joukossa mm. suuri alasiemenmuotoinen kivi. Humuksen joukosta löytyi muutama rautakautinen saviastianpala, palanutta luuta ja pieni pronssilevynpalanen. (Ks. tasokartta s. 45; ks. kuva 3. s. 79).

Kerros 2. oli löydöttömämpi - talteen saatiin vain muutama rautakautinen saviastianpala. Humus jatkui alueen länsipäässä aina tasoon 2., jolloin sen rinnalla alueen itäpäässä havaittiin sekoittunut tummanruskea runsaasti pieniä kiviä sisältänyt hiekkamulta (Y 1031). Kyseinen hiekkamulta erottui hyvin profiilissa. Se koostui ilmeisesti ruudussa 278/473 esiintyneen kuopan

vallimassasta, ja sen paksuus oli n. 10-12 cm. Tasossa 2., erityisesti alueen keskivaiheilla, oli runsaasti kiviä. (Ks. tasokartta s. 46; ks. kuva 4. s. 79).

Kerroksessa 3. löytöjen määrä alkoi huomattavasti lisääntyä: rautakautisia saviastianpaloja, palanutta savea ja luunpala. Löydöt keskittyivät lähinnä alueen kaakoisnurkkaan. Tasossa 3. havaittiin mustan mullan (Y 1035) alue; multa oli hyvin tummanharmaanruskeaa, ja se määriteltiin kulttuurikerrokseksi. Sen rinnalla esiintyi edelleen alueen itäpäässä edellisessä tasossa havaittu tummanruskea vallimassa. Mainitun kuopan lounaissivulla havaittiin tasossa 3. myös toisenlaista tummanruskeaa vallimassaa (Y 1034). Humusta ei enää esiintynyt. Alueen länsipäässä paljastui 3. tasossa myös kuoppa (Kohde 11), jonka täytemaa oli tummanruskeaa multahiekkaa (Y 1036). Sen ympärillä kulki juova vaaleampaa kellertävänruskeaa hiekkaa (Y 1037). Kiviä esiintyi vähemmän kuin tasossa 2. Tasossa 3. havaitun kulttuurikerroksen paksuus länsi-itäprofiilissa oli n. 20-25 cm. 3. kerroksessa ilmennyt löytöjen runsaus voitaneen liittää kulttuurikerrokseen. (Ks. tasokartta s. 47; ks. profiilikartta s. 49; ks. kuva 5 s. 80).

Löytöjen määrä alkoi 4. kerroksessa selvästi vähentyä; löydöt sisälsivät edelleen rautakautisia saviastianpaloja, palanutta savea ja savikuonaa. Löydöt keskittyivät lähinnä alueen koillisnurkkaan. Edelliset yhteydet jatkuivat kerroksessa 4. Kulttuurikerroksen alue jatkui aina tasoon 4., joskin sen läpi alkoi pilkottaa jo pohjamoreenia. Tasossa 4. ruudussa 279/471 havaittiin hiili- ja nokipitoinen läikkä (Kohde 15), (ks. yksityiskohtakartta s. 51). Kaivettaessa huomattiin, että kyseessä oli hiiltynyt kimpiastia (KM 24440: 821). Sen jäänteet otettiin talteen kipsivalumenetelmällä. (Laboratoriotutkimuksissa on todettu, että kyseinen kimpiastia on tehty männystä, ja sen puuvanteet ovat ilmeisesti joko kuusta tai katajaa.) Tasossa 4. kaivettiin lisäksi Kohde 11 kuopaksi. (Ks. tasokartta s. 48 ja kuoppakartta s. 50; ks. kuvat 6. ja 9. s. 80).

Alue E

Alueen E (koordinaatit 295-298/500-501) turpeen alta paljastui löydötön humuskerros (Y 1004), joka jatkui tasoon 1. Taso oli tiheiden juurien peittämä, ja sen alueella oli melko kookkaita kiviä. (Ks. tasokartta s. 54).

Kerroksessa 2. humuksen alta alkoi erottua tummaa maata (Y 1010), jonka joukosta löytyi rautakauteen viittaavia pronssi- ja rautaesineitä, lasihelmi, saviastianpaloja, palanutta luuta sekä metalli- ja rautakuonaa. Tumma maa, joka oli lähinnä hiilipitoista mustaa hiekkaa, peitti koko 2. tason. Kyseisen hiilipitoisen maan paljastuessa kivien määrä alkoi huomattavasti lisääntyä. (Ks. tasokartta s. 55).

Kerroksessa 3. löydöt esiintyivät runsaslukuisimpina; ne koostuivat rautakautisista pronssiesineistä, lasimasahelmistä, saviastianpaloista, palaneesta savesta, palaneesta luusta ja savikuonasta. Tasossa 3. ruuduissa 295-296/501-502 paljastui hiilipitoisen mustan hiekan alta nokinen läikkä (Y 1019). Se oli keskittynyt pitkänomaisen kiven ympärille; kiven pohjoispuolella oli luukeskittymä. Myös ruuduissa 297-298/501 esiintyi musta läikkä (Y 1020), joka koostui mustasta hiekkamullasta. Muutoin koko 3. taso oli tummanruskean multahiekan (Y 1028) ja edellisessä tasossa havaitun mustan hiilipitoisen hiekan (Y 1010) sekoittumaa. Runsa kiveys peitti edelleen aluetta. (Ks. tasokartta s. 56).

Kerroksessa 4. löytöjen määrä alkoi selvästi vähentyä. Ne sisälsivät em. tapaan pronssiesineitä, saviastianpaloja, palanutta savea, palanutta luuta, palamatonta luuta ja rauta- sekä savikuonaa. Maalajit (Y 1010 ja Y 1028) jatkuivat edelleen jokseenkin toisiinsa sekoittuneina tasoon 4. Kulttuurikerroksen voidaan katsoa muodostuvan näistä maalajeista. Sen paksuus oli pohjois-

eteläprofiilissa vaihtelevasti 10-25 cm. Tällä vyöhykkeellä myös löydöt olivat runsaimpia. (Ks. tasokartta s. 57; ks. profiilikartta s. 59; ks. kuva 11. s. 81).

Kerroksessa 5. löytöjen määrä oli jo selvästi vähentynyt; samoin tumman multahiekan (Y 1028) peittämä kiveys oli alkanut hävitä. 6. kerroksessa ei juurikaan esiintynyt löytöjä, ja 6. tasoa peitti puhdas pohjahiekka (Y 1040).

Alue F

Alueen F (koordinaatit 281-287/500-501) turpeen alta paljastunut humus oli mustaa hiekkamultaa (Y 1003), ja se peitti 1. tason lähes kokonaan. Alueen pohjoispäässä ruuduissa 285-288/500-501 havaittiin kuitenkin epähomogeeninen sekoittuneen kerroksen (Y 1013) alue, joka oli väriltään tummanharmaanruskea ja koostumukseltaan hiekkamultaa - sen joukossa oli jonkin verran hiiltä. Ruudusta 287/500 paljastui lisäksi mielenkiintoinen kivirykelmä (Kohde 1), jonka joukosta löytyi melko paljon palanutta luuta ja hiiltä. (Ks. tasokartta s. 54).

Kerroksessa 2. löydöt olivat erittäin runsaslukuisia; ne koostuivat lähinnä rautakauteen viittaavista pronssi- ja rautaesineistä, lasimassasta, saviastianpaloista, savitiivisteestä, palaneesta savesta, tuluspiistä, palaneesta ja palamattomasta luusta sekä rautakuonasta. Osa metalliesineistöistä oli sulanutta. Löytöjen joukossa esiintyi myös melko myöhäistä historiallisen ajan lasia. Humuksen alta paljastui tumma maa, joka peitti lähes koko alueen tasossa 2. Tämä tumma maa oli mustaa hiekkamultaa (Y 1011). 2. tasossa kivien määrä alkoi lisääntyä vähitellen. Alueen eteläpäässä havaittiin pieniä läikkiä sekoittunutta maata (Y 1012) yhteyden 1011 alla. Ruudussa 286/500 paljastui silttipitoinen maa-alue (Y 1017). Alueen luoteiskulmassa erottui tummanruskea hiekkaläikkä (Y 1021). (Ks. tasokartta s. 55; ks. kuva 12. s. 81).

Kerroksessa 3. löytöjen määrä jatkui edelleen runsaana, ja löydöt olivat koostumukseltaan 2. kerroksessa paljastuneiden löytöjen kaltaisia. Pronssiesineistö oli kuitenkin monipuolisempaa, ja löytöjen joukossa esiintyi myös tiiltä. Musta hiekkamulta ja sekoittunut alue jatkuivat aina 3. tasoon, jossa kiveys oli jo tiheämpää. Tasossa 3. havaittiin myös alueen eteläpäässä ruudussa 281/500 tummankellertävänruskeaa silttihiekkaa (Y 1030) kivennäismaan yläosassa. Alueen eteläpäässä oli myös ruudussa 281/501 selvä luukeskittymä. (Ks. tasokartta s. 56; ks. kuva 13. s. 81).

Kerroksessa 4. löydöt olivat edelleen runsaita, joskin ne olivat jo alkaneet vähentyä 2. ja 3. kerrokseen nähden. Löydöt olivat koostumukseltaan hyvin samanlaisia kuin em. kerroksissa. Tasossa 4. sekoittunut alue (Y 1012) jatkui edelleen, samoin yhteys 1011. Myös silttihiekka (Y 1030) jatkui tässä tasossa. Ruudusta 281/501 löytyi luukeskittymä. 4. tasossa dokumentoitiin kuoppa (Kohde 10), jonka täyte koostui tummanruskeasta hiekkamullasta, kivistä ja hiilestä (Y 1032) (ks. kuva 15. s. 81). Tasossa 4. havaittiin myös pohjamoreenia (Y 1033), joka oli väriltään tummankellertävänruskeaa ja koostumukseltaan lähinnä silttihiekkaa. (Ks. tasokartta s. 57).

5. kerros oli edelleen melko runsaslöytöinen, ja löydöt olivat koostumukseltaan em. kerroksien kaltaisia. Musta hiekkamulta (Y 1011) jatkui aina 5. tasoon asti pohjamoreenin kuitenkin vallatessa lisää alaa. Kulttuurikerros oli tällä alueella paksu muodostuen löydöistä ja värjäytyneistä maalajeista alkaen aina 2. kerroksesta mustasta hiekkamullasta (Y 1011) jatkuen aina 6. kerrokseen, jossa löydöt alkoivat huomattavasti vähentyä koostuen muutamista pronssi- ja rautaesineistä, lasimassahelmenjäänneistä, saviastianpaloista ja palaneesta luusta. Näin saadun kulttuurikerroksen paksuus oli n. 25-30 cm. (Ks. tasokartta s. 58; ks. kuva 14. s. 81).

Alue G

Alueen G (koordinaatit 261-274/500-501) turpeen alta ilmestyi tummanruskea humus (Y 1001), joka oli hiekkaisempaa ja vaaleampaa kuin alueilla E ja F. Löydöt koostuivat 1. kerroksessa lähinnä rautakautisista saviastianpaloista, savitiivisteestä, palaneesta savesta ja palaneesta luusta. Joukossa esiintyi myös myöhäisempiä lasinsirpaleita. Kerrosta 1. kaivettaessa alkoi ruudusta 265/601 erottua juova (Kohde 2) tummankellertävänruskeaa kivennäismaata (Y 1002). Se näkyi selvästi tasossa 1. Ruuduissa 264-267/500-501 havaittiin lisäksi tumma alue (Kohde 3). (Ks. tasokartta s. 64; ks. yksityiskohtakartta s. 70; kuva 17. s. 82).

Humus ja hiekkainen kivennäismaajuova jatkuivat kerroksessa 2. Löydöt alkoivat lisääntyä tässä kerroksessa; ne koostuivat rauta- ja pronssiesineistä, saviastianpaloista, savitiivisteestä, palaneesta savesta, hiekkakivestä, palaneesta ja palamattomasta luusta sekä eläimen hampaista ja savikuonasta. Tasossa 2. havaittiin alueen keskivaiheilla tummankellertävänruskea sekoittunut maa (Y 1009), joka koostui multahiekasta, kivistä ja hiilestä. Humus ja kivennäismaajuova esiintyivät edellisen lisäksi tässä tasossa; humus oli keskittynyt lähinnä alueen eteläpäähän, ja kivennäismaajuovasta oli näkyvisä enää pieni kaistale. Alueen pohjoispäässä alkoi esiintyä uusi mustan multahiekan (Y 1015) alue, joka jatkui 3. kerrokseen. Sen alueelta löydettiin mm. tiiltä. Pohjoispäässä paljastui 2. tasossa melko tiheää kivikkoa (ks. kuva 18. s. 82). Kivennäismaajuovan ympärillä havaittiin ruuduissa 265-266/501 lisäksi mustan multahiekan alue (Y 1008). (Ks. tasokartta s. 65 ja yksityiskohtakartta s. 70).

Kerroksessa 3. löydöt olivat runsaimmillaan. Ne sisälsivät rautakautisia pronssi- ja rautaesineitä (mm. rautaisen silmäkirveen, ks. kuva 25. s. 83), saviastianpaloja, savitiivistettä, tiiltä, palanutta savea, hioinki-

ven, palanutta ja palamatonta luuta. Mustan mullan (Y 1015) alue jatkui edelleen 3. tasossa. Tasossa 3. havaittiin lisäksi sekoittuneen kerroksen (Y 1008) alla hyvin tummanruskea hiekkamulta (Y 1016), jossa esiintyi isohkoja läikkiä ruskeaa hiekkaa. Sekoittuneen maan (Y 1009) rinnalle ilmestyi hiekkainen kivennäismaa (Y 1007), (ks. kuva 19. s. 82) joka muodosti vaihettumiskerroksen mullan ja täysin puhtaan pohjamoreenin välille. Humusta esiintyi vielä jonkin verran alueen eteläpäässä. Alueen pohjoispäässä havaittiin mustan multahiekan alla sekoittunut tummanruskea multahiekan alue (Y 1018), jossa madot olivat möyrineet. Tämä multahiekka muodosti vaihettumiskerroksen moreeniin. Kivikkoisuus alueen pohjoispäässä alkoi tasossa 3. hävitä. (Ks. tasokartta s. 66).

Löytöjen määrä alkoi selvästi vähentyä 4. kerroksessa; löydöt koostuivat muutamista pronssiesineistä, saviastianpaloista, palaneesta savesta, palaneesta luusta, rauta- ja savikuonasta. 3. tason yhteydet jatkuivat tasoon 4. 4. kerrosta kaivettaessa alueen eteläpäässä tuli vastaan kovettunut kellertävä alue, joka merkittiin tasossa 4. Kohteeksi 9. Maalajin koostumus oli lähinnä hienoa silttiä ja savea sekä pieniä kiviä (Y 1027). Aluksi arveltiin, että kyvymyksessä olisi ollut jonkinlainen maalattia, sillä sen alueella esiintyi useita tummia pyöreähköjä kuopanteita (Kohteet 4-8), jotka olivat täyttyneet tummanruskealla multahiekalla (Y 1022-Y 1026); (ks. kuoppakartat s. 71; ks. kuvat 20., 21. s. 82) .Niitä arveltiin aluksi paalunjäljiksi, mutta kaivettaessa havaittiin, että pakkaantunut kellertävä alue (Y 1027) oli kovettunutta pohjamoreenia. Alueelta ei myöskään ilmestynyt juuri yhtään löytöjä. (Ks. tasokartta s. 67).

Kerroksesta 5. paljastui myös vähän löytöjä, ja ne keskittyivät lähinnä alueen pohjoispäähän. Ne koostuivat rautakautisista saviastianpaloista, savitiivisteestä, palaneesta savesta, palaneesta ja palamattomasta luusta sekä rauta- että savikuonasta. 5. tasossa pohjamoreeni

(Y 1027) oli vallannut selvästi alueen. Kulttuurikerroksen voidaan katsoa alkaneen heti humuksen alta 2. kerroksesta. Se oli melko paksu n. 20-25 cm jatkuen erityisesti alueen pohjoispäässä 5. kerrokseen. Toisin kuin tasoissa maalajien erilaista värjäytymistä oli erityisen vaikea havaita pohjois-eteläsuuntaisesta profiilista (ks. profiilikartat s. 68, 69; ks. kuvat 26.-34. s. 84).

4.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus

Veräjänsuun löytölista

	kpl	g
Pronssinen päätehela	1	8,0
Pronssinen veitsentupen kärkihela	1	3,8
Pronssihakaset (pronssihelaa)	2	3,8
Pronssinen miekan ponnin osa	1	46,7
Pronssipinsettien katkelma	1	0,9
Pronssinen ketjünkannatin	1	17,2
Pronssinen linturiipuksenkatkelma	1	5,4
Pronssihela (rengasmainen)	1	1,9
Pronssisen hevosenkenkäsoljenkatkelma	1	0,4
Pronssisen kupurasoljen paloja	2	13,9
Pronssispiraalia	58	31,1
Pronssista kaksoisketjua	12	22,7
Pronssirenkaita tai renkaidenkatkelmia	15	2,6
Määrittelemätöntä pronssiromua	23	
Pronssi-rautaniittejä	2	5,1
Kankiketjunnivel (pronssia ja rautaa)	1	6,2
Rautainen silmäkirves	1	699,5
Rautainen veitsenterä	1	9,3
Rautasormus	1	3,5
Rautainen soljen neulajousi	2	6,5
Rautaneula	1	1,8
Rautapiikki ja piikinkatk.	2	2,7
Rautanaula ja naulankatk.	2	11,4
Rautakoukku	1	2,3
Rautapunnus	1	4,5

Rautarenkaita ja renkaidenkatk.	6	33,2
Määrittelemätöntä rautaromua	14	42,2
Lasihelmiä ja niiden paloja	12	14,1
Lasinsirpaleita	12	32,0
Saviastian reunapaloja	106	340,2
Saviastian pohjapaloja	7	39,7
Saviastian kylkipaloja	1037	2383,5
Tiilenpaloja	19	102,2
Savitiivistettä	35	168
Palanutta savea	325	363,6
Koristeltuja luunpaloja	2	306,7
Palanutta luuta	n. 2943	954,8
Palamatonta luuta	22	42,0
Eläimen hampaita	10	21,3
Hioinkivi ja hioinkivenkatk.	3	163,5
Tuluspiinpaloja	1	5,2
Kvartsi-iskoksia	2	4,4
Puuta	2	0,4
Metallikuonaa	15	104,
Lasikuonaa	6	17, 0
Savikuonaa	29	306,7

Alue A oli huomattavasti löydöttömämpi kuin alueet E, F ja G. Tällä alueella löydöt esiintyivät tiheimmin 3.-4. kerroksessa, ja ne keskittyivät lähinnä mustan mullan (Y 1035) vyöhykkeelle. Alueella esiintyi 1.-4. tasoon jonkin verran kiviä, erityisesti ruutujen 278-279/471 ja 278-279/472 rajalla.

Alueilla E ja F löytöjen määrä oli todella runsas. Löydöt keskittyivät alueella E 2.-4. kerrokseen hiilipi-toisen hiekan (Y 1010) ja tummanruskean multahiekan (Y 1028) vyöhykkeelle ja alueella F puolestaan 2.-5. kerrokseen keskittyen lähinnä mustan hiekkamullan (Y 1011) vyöhykkeelle. Mainituilla alueilla metalliesineistön esiintyminen oli hyvin runsasta ja monipuolista (ks. tarkemmin tasokartat s. 55-57). Osa esineistöstä oli kuumuudessa sulanutta. Siellä täällä paljastui luu- ja

keramiikkakeskittymiä (ks. tasokartat s. 55-57).
Tiheä kiveys peitti alueet 2.-3. tasossa.

Alueen G pohjoispäässä löytöjen määrä oli selvästi runsaampi kuin eteläpäässä. Löytöjä esiintyi eniten 2.-4. kerrokseen. Löytöjä ei paljastunut kuitenkaan yhtä tiheästi kuin alueilla E ja F. Esim. metalliesineistö ei esiintynyt yhtä lukuisana (ks. tasokartat s. 65-67). Löytöjä esiintyi runsaimmin sekoittuneen tummankeller-tävänruskean multahiekan (Y 1009) ja mustan multahiekan (Y 1015) edustamalla vyöhykkeellä. Pohjoispäässä havaittiin 2. tasossa em. alueiden kaltaista tiheää kiveystä.

Löytöjen koostumus, tiheys ja runsaan kiveyksen esiintyminen viittasivat, että alueilla E, F ja G kyseessä oli polttokenttäkalmisto. Paljastuneet saviastianpalat olivat tyyppillistä rautakautista karkeahkoa keramiikkaa. Metalliesineistön joukossa on alueelle selkeämmän ajoituksen antavia yksilöitä.

Ensimmäisenä mainittakoon alueen G pohjoispäästä kiven alta löytynyt rautainen silmäkirves (Löytö 87. = KM 24440: 800) . Se kuuluu suorasisuisiin ja niissä lähinnä suoraselkäisiin silmäkirveisiin. Kyseisentyypiset kirveet ajoittuvat Wuolijoen mukaan viikinkiaikaan 800-1000-luvulle, ja niitä on löytynyt runsaasti juuri Hämeen seudulta (ks. tarkemmin Helena Wuolijoki, Suomen rautakautiset silmäkirveet, Helsinki 1972, s. 22-23.).

Alueelta F löytyi pronssinen spiraalikoristeinen ketjunnattin (L. 145. = KM 24440: 420), jonka tyyppisiä on löytynyt Suomesta useampia kappaleita. Kivikoski ajoittaa ketjunnattimet viikinki- ja ristirekiaikaan (ks. Ella Kivikoski, Die Eisenzeit Finnlands, Helsinki 1973, n:ot 767, 1010).

Alueelta F paljastui pronssinen päätehela (L. 18. = KM 24440: 63), jossa on ympyrä- ja vinoneliökoristelua. Kivikoski antaa esimerkin samantapaisesta viikinkiaikaisesta helasta, ja kyseisessä helassa esiintyvää koriste-

lua löytyy ristiretkiaikaisissa koruissa (ks. Ella Kivikoski, Die Eisenzeit Finnlands, Helsinki 1973, n:o 894, Tafel 121).

Alueelta F löytyi pronssinen linturiipuksenkatkelma (L. 177.= KM 24440: 476). Tällaisia pronssilevystä tehtyjä riipuksia kuului usein viikinkiaikaisiin ketjulaitteisiin (ks. Ella Kivikoski, Die Eisenzeit Finnlands, Helsinki 1973, n:ot 764, 791).

Alueelta E löydettiin pronssinen miekan ponnin osa (L. 132= KM 24440: 499), joka oli melko pahasti kuumuudessa vaurioitunut. Kivikoski ajoittaa miekan tyyppin ristiretkiaikaan (ks. Ella Kivikoski, Die Eisenzeit Finnlands, Helsinki 1973, n:o 1169).

Löytyneiden lasimassahelmien tyyppisiä helmiä Kivikoski ajoittaa sekä viikinki- että ristiretkiaikaan (ks. Ella Kivikoski, Die Eisenzeit Finnlands, Helsinki 1973, Tafel 92, n:o 1159).

5. KAIVAUSALUE II: LENSUNKALLION TUTKIMUKSET

5.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Kun Veräjänsuun tutkimuskohteen kalmistoluonne oli kaivauksissa havaittu, kaivauskauden keskivaiheilla Lensunkallion peltosaarekkeen alueelle vedettiin varhaisten asutuskerrostumien paikantamiseksi vaaituskoneella ja linjakepeillä pohjois-eteläsuuntainen peruslinja x, jota vastaan vedettiin länsi-itäsuuntainen poikkilinja y : x:n koordinaatit ovat 120-121 ja y:n koordinaatit 491-498. Kyseiselle vyöhykkeelle paalutettiin yksi kahden metrin levyinen koeoja (A) Veräjänsuun tapaan edellisenä vuoden inventoinnissa kerättyjen fosfaattinäytteiden antamien korkeimpien pitoisuuksien mukaan (ks. alue yleiskartasta 2. s. 73).

Paalut pystytettiin länsi-itäsuuntaisten koordinaattien mukaisesti (puoli metriä avattavasta alueesta länteen ja itään), minkä jälkeen vedettiin metrin välein kolme poikkilinjansuuntaista narua. Näitä vastaan pingotettiin puolestaan metrin välein peruslinja x:n suuntaisia poikkinaruja, joiden päissä oleviin nauloihin merkittiin lapuilla ruutujen numerot. Näin syntyneestä alueesta 120-121/491-498 avattiin alue 120-121/494-498.

Kaivaus eteni ja löydöt kerättiin Veräjänsuun kaivauksen tapaan naruilla rajatuissa 1 m^2 :n ruuduissa. Löytöpusseihin merkityt ruututiedot sekä numeroitujen löytöjen tarkat koordinaatit mitattiin ruutujen lounaiskulmasta. Numeroitujen löytöjen löytöpaikasta otettiin myös kolmiulotteisen mittauksen mukaisesti korkeus silloin, kun se kaivausteknisistä syistä oli mahdollista.

Kiintopiste sijoitettiin pieneen kallionkielekkeeseen, ja sen koordinaatit ovat 115,9/490,5 (ks. kiintopisteen paikka yleiskartalta 2. s. 73). Vaaituskoneen asema sijaitsi kiintopisteeseen nähden koillisessa, ja kiintopisteen arvoksi saatiin 128.

Ensimmäiseksi alueelta poistettiin lapiolla pintaturve pieninä levymäisinä palasina, jotka kasattiin sivuun. Turpeenpoiston jälkeen kaivaminen eteni n. 10 cm:n kerroksissa. Työn nopeuttamiseksi lapiolla kaivamista jatkettiin aina 2. kerrokseen, kunnes alueelta alkoi paljastua selvästi esihistoriallisia esineitä. Tämän jälkeen kaivamista jatkettiin pelkoilla. Lensunkallion aluetta ei kuitenkaan ehditty kaivaa aivan pohjahiekkaan asti, ja alue peitettiin mahdollisia jatkotutkimuksia silmälläpitäen.

Tasokartat piirrettiin mittakaavaan 1:50 jokaisen kaivaustason mukaan. Lisäksi piirrettiin yksi kuoppakartta kuopanprofiileineen mittakaavaan 1:10. Jokainen taso kuvattiin sekä mustavalkokuviksi (6 x 7 cm) että väri diapositiiveiksi. Yksityiskohtakuvia otettiin samoin tarpeen mukaan.

Veräjänsuun kaivauksen mukaisesti eri maalajit erotettiin toisistaan ns. yhteys- eli kontekstinumeroin, jotka merkittiin Y-kirjaimella juoksevasti aina Y 2000:sta lähtien. Löytöjen yhteys merkittiin sekä löytölaatikoihin että -pusseihin. Maalajien värimääritykset tehtiin Munsellin värikarttaa apuna käyttäen. Kuopat ja muut yhteyksissä ilmennet erilliset piirteet saivat oman kohde- eli feature-numeronsa; kohteet numeroitiin K-kirjaimella juoksevasti. Hiili- ja maalajinäytteitä otettiin talteen tarpeen mukaan.

5.2. Maalajit/kulttuurikerros

Alue A

Alueelta A (koordinaatit 120-121/494-498) turpeenpoisto oli sen verran vaikeaa, että turvetta (Y 2000) jäi vielä tasoon 1. Kerroksessa 1. saatiin kuitenkin jo talteen joitakin löytöjä: sekä rautakautisia että historiallisen ajan saviastianpaloja, tiiltä, palanutta savea, lasinsirpaleita ja palanutta luuta. Tasossa 1. havaittiin alueen itäpäässä turpeen alla mustan hiilipitoisen mullan (Y 2001) alue, josta tuli tiiltä. Arveltiin, että kyseessä oli jonkinlainen tunkio, ja näin alue sai kohdenumeron K 2. Tämän ja tasoon jääneen turpeen alla havaittiin myös ruuduissa 120-121/495 vaaleanoliivinruskeaa turvehiekkaa (Y 2002). Heti turpeen alta, alueen keskivaiheilta, paljastui myös läikkä vaaleanruskeaa turvehiekkaa (Y 2003). Alueen itäpäässä paljastui tasossa 1. lisäksi hyvin tummanharmaanruskeaa hiekkaa (Y 2004). (Ks. tasokartta s. 75, ks. kuva 37. s. 85).

Kerrosta 2. kaivettaessa löytöjen määrä lisääntyi huomattavasti, mutta edelleen oli havaittavissa esihistoriallisen ja historiallisen aineiston laajaa sekoittumista. Löydöt koostuivat lähinnä pronssi- ja rautaesineistöstä, saviastianpaloista, tiilestä, savitiivisteestä, palaneesta savesta, posliinista, liitupiipunkatkelmasta ja lasinsirpaleista. Lapiolla kaivaminen lopetet-

tiin, kun kerroksesta paljastui suuri pronssinen hevosenkenkäsolki. Ruskea turvehiekka (Y 2002) jatkui edelleen tasossa 2. Alueen itäpäässä jatkuivat myöskin edelleen tummanharmaanruskea hiekka (Y 2004) ja mustan mullan (Y 2001) alue. Tiiltä esiintyi tasossa 2. runsaammin kuin edellisissä tasossa. Alueen länsipäässä alkoi ilmestyä kivennäismaaläikkiä (Y 2006). Alueen keskivaiheilla ruuduissa 120-121/496-498 havaittiin sekoittunutta hiekkamultaa (Y 2008), jonka alueelta suuri hevosenkenkäsolki paljastui. Ruudusta 121/496 ilmestyi suurehko multahiekkaa sisältänyt ympyränmuotoinen läikkä (Kohde 1 / Y 2005). Ruudusta 120/496 ilmestyi puolestaan tummanharmaanruskea hiilipitoinen läikkä (Kohde 3 / Y 2007). Tasossa 2., erityisesti alueen lounaiskulmassa, voitiin havaita melko runsaasti kiviä. (Ks. tasokartta s. 76, ks. kuva 38. s. 85).

Kerroksessa 3. löytöjen määrä alkoi edelliseen kerrokseen nähden selvästi vähentyä; löydöt koostuivat muutamista pronssi- ja rautaesineistä, saviastianpaloista, tiilestä, savitiivisteestä ja palaneesta savesta. Tasossa 3. jatkuivat samat maalajit kuin edellisessä tasossa, paitsi sekoittunut hiekkamulta (Y 2008) oli hävinnyt - sen aluetta peittivät nyt tummanharmaanruskea hiekka (Y 2004) ja kivennäismaa (Y 2006). Kohteet 1 ja 3 kaivettiin kuopaksi (ks. Kohteen 1 kuoppakartta s. 78, ks. kuvat 40., 41. s. 86). Alueen itäpäässä Kohteessa 2 oli edelleen runsaasti tiiltä ja hiiltä, ja alueen länsipäässä esiintyi kiveystä. (Ks. tasokartta s. 77, ks. kuva 39. s. 86). Kulttuurikerrosta on hyvin vaikea määrittellä maalajien ja löytöjen sekoittuneisuuden vuoksi. Se näyttää alkaneen 2. kerroksesta ja jatkuneen aina 3. tasoon; sen paksuus oli n. 20 cm. Tällä vyöhykkeellä maalajit olivat hyvin sekoittuneita muodostaen useita pieniä läikkiä. 4. kerroksesta paljastui jonkin verran löytöjä, mutta niiden määrä oli hyvin vähäinen.

5.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus

Lensunkallion löydöt

	kpl	g
Pronssinen hevosenkenkäsolkki	1	118,9
Pronssispiraalia	3	1,9
Rautainen hevosenkengänpuolikas	1 }	
Rautaisia hevosenkengännauloja	2 }	yht. 172,4
Rautanaula	1	12,0
Rautapiikinkatkelmia	3	0,4
Rautaromua	4	30,2
Saviastianreunapaloja	5	25,5
Saviastianpohjapaloja	1	6,7
Saviastiankylkipaloja	56	288
Saviesineenkappale (?)	1	15,6
Tiilenpaloja	712	7522,9
Savitiiviste	49	306,8
Palanut savi	467	575,8
Posliininpalat	1	6,9
Liitupiipunkatkelma	1	2,5
Lasinsirpaleita	55	179,6
Työstettyjä luunpaloja	3	2,1
Palanutta luuta	114	41,7
Palamatonta luuta	35	62,5

Löydöt esiintyivät runsaimpina alueen A 2. kerroksessa; 3. kerroksessa ne alkoivat huomattavasti vähentyä. Esihistoriallisen ja historiallisen materiaalin sekoitumista oli selvästi tapahtunut näissä kerroksissa. Rautakautinen ja historiallisen ajan keramiikkaa esiintyi rinnakkain. Samalla löytyi myös runsaasti myöhäistä lasia. Tiilen, savitiivisteen ja palaneen saven määrä oli Veräjängsuuhun nähden huomattavaa. Pronssi- ja rautaesineistöä sen sijaan esiintyi niukasti. Suuri pronssinen hevosenkenkäsolkki (L. 9. = KM: 24441: 78), joka paljastui runsaimmin löytöjä sisältäneestä 2. kerroksesta voidaan kokonsa ja muotonsa, erityisesti fasetoitujen

nuppiensa perusteella, ajoittaa viikinkiaikaan (ks. esim. Ella Kivikoski, Hästskoformiga spännen i Finlands vikingatid - Finskt Museum LVIII, 1951, Helsingfors 1951, s. 51-53).

6. TUTKIMUSTULOKSET

Vuoden 1988 koekaivauksen tehtävänä oli paikantaa Haakoisten alueen varhaisia asutuskerrostumia ja tutkia näin rautakautisen ja historiallisen asutuksen jatkuvuuden ongelmaa. Ensimmäiseksi kaivauskohteeksi valittiin Veräjänsuun peltosaareke, jonka tutkimuksissa ei kesällä 1988 löydetty suoranaisia asutuskerrostumiin viittaavia merkkejä. Tiiltä, savitiivistettä ja palanutta savea saatiin talteen melko niukasti. Sen sijaan alueelta löydettiin polttokenttäkalmisto. Tähän viittaavat alueilta E, F ja G paljastunut kiveys, noki- ja hiilipi-toiset maalajit sekä löytöjen koostumus: löydöissä esiintyi runsaasti palanutta luuta, saviastianpaloja sekä tulessa sulaneita metalliesineitä ja lasimassahelmiä. Kulttuurikerroksen paksuus em. alueilla oli polttokenttäkalmistoille tyypillisesti keskimäärin n. 20 cm. Löytöjensä perusteella kalmisto voidaan ajoittaa viikinkiaikaan - sen käyttö on tosin saattanut jatkua vielä ristirekiajalla. Polttokenttäkalmisto sijoittuu selvimmin alueille E ja F sekä alueen G keski- ja pohjoispäähän; alueen G eteläpää oli melko kivetön ja löytöjä esiintyi huomattavasti niukemmin (esim. palanutta luuta ei löytynyt juuri lainkaan, kuitenkin palamatonta luuta saatiin talteen jonkin verran). Alue A ei sen sijaan näyttänyt suoranaisesti kuuluvan kyseiseen polttokenttäkalmistoon.

Lensunkallion peltosaarekkeelta etsittiin niin ikään asutusjäänteitä. Avatusta koeojasta löydettiin huomattavasti enemmän tiiltä, savitiivistettä ja palanutta savea kuin viereiseltä Veräjänsuun alueelta. Kerrostumat olivat kuitenkin niin sekoittuneita sisältäen sekä esihistoriallisia että historiallisia jäänteitä, ja kaivauksen pinta-ala oli niin pieni, ettei mitään varmaa voida esittää kyseisen alueen luonteesta.

LUETTELO YHTEYKSISTÄ

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Yhteys	Kuvaus	Alue
Y 1000	pintaturve	G
Y 1001	humus	G
Y 1002	tummankestävänruskea kivennäismaa (Kohteen 2 täyte)	G
Y 1003	humus	E
Y 1004	humus	F
Y 1005	kivet, ympärillä palanutta luuta	F
Y 1006	samaa kuin Y 1013	F
Y 1007	kivennäismaa (vaihtumiskerros)	G
Y 1008	musta nokipitoinen multahiekka	G
Y 1009	tummankestävänruskea multahiekka	G
Y 1010	musta hiilipitoinen hiekka	E
Y 1011	musta hiekkamulta	F
Y 1012	sekoittunut maa	F
Y 1013	hyvin tummanharmaan- ruskea hiekkamulta	F
Y 1014	-	
Y 1015	musta multahiekka	G
Y 1016	hyvin tummanruskea hiekkamulta	G
Y 1017	tummanharmaanruskea siltti	F
Y 1018	tummanruskea multahiekka	G
Y 1019	musta nokipitoinen hiekkamulta	E
Y 1020	musta hiekkamulta	E
Y 1021	tummanruskea hiekkamulta	F
Y 1022	tummanruskea hiekkamulta (Kohteen 4. täyte)	G
Y 1023	tummanruskea hiekkamulta (Kohteen 5. täyte)	G
Y 1024	tummanruskea hiekkamulta (Kohteen 6. täyte)	G
Y 1025	tummanruskea hiekkamulta (Kohteen 7. täyte)	G
Y 1026	tummanruskea hiekkamulta	

	(Kohteen 8. täyte)	G
Y 1027	kivikovaksi kovettunut moreeni (kivi, siltti, savi)	G
Y 1028	tummanruskea multahiekka	E
Y 1029	humus	A
Y 1030	tummankellertävänruskea silttihiekka	F
Y 1031	tummanruskea multahiekka	A
Y 1032	hyvin tummanruskea hiekkamulta	F
Y 1033	tummankellertävänruskea pohjamoreeni	F
Y 1034	tummanruskea multahiekka	A
Y 1035	hyvin tummanharmaanruskea hiekkamulta	A
Y 1036	tummanruskea multahiekka	A
Y 1037	vaaleankellertävänruskea hiekka	A
Y 1038	bitumitäyte	A
Y 1039	tummankellertävänruskea hiekka	A
Y 1040	vaaleanoliivinruskea siltti- hiekkamulta, pohjahiekka	E
Y 1041	musta hiilipitoinen maa	A

Näytteet: Alue A, K 15 (näyte 1: hiili; näyte 2: kohteen täytemaa); Alue F, K 10 (näyte 3: kohteen täytemaa)

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Y 2000	turvekerros	A
Y 2001	hiilipitoinen musta multa	A
Y 2002	vaaleanoliivinruskea turvehiekka (humus)	A
Y 2003	vaaleanruskea turvehiekka	A
Y 2004	harmaanruskea hiekka	A
Y 2005	multahiekka	A
Y 2006	kivennäismaa	A
Y 2007	tummanharmaanruskea hiilipitoinen maa	A
Y 2008	sekoittunut hiekkamulta	A
Näytteet:	K 1 (2 näytettä kohteen täytteestä)	

LUETTELO KENTÄLLÄ NUMEROIDUISTA LÖYDÖISTÄ

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Löydön kenttännumero	Kansallismuseon numero 24440:
L. 1.	574
L. 2.	156
L. 3.	639
L. 4.	155
L. 5.	535
L. 6.	35
L. 7.	27
L. 8.	36
L. 9.	652
L. 10.	187
L. 11.	64
L. 12.	663
L. 13.	65
L. 14.	48
L. 15.	186
L. 16.	71
L. 17.	66
L. 18.	63
L. 19.	280
L. 20.	164
L. 21.	83
L. 22.	701
L. 23.	82
L. 24.	735
L. 25.	70
L. 26.	537
L. 27.	283
L. 28.	297
L. 29.	787
L. 30.	750
L. 31.	281
L. 32.	302
L. 33.	413
L. 34.	81

L. 35.	130
L. 36.	282
L. 37.	301
L. 38.	298
L. 39.	214
L. 40.	404
L. 41. resentti	
L. 42.	403
L. 43.	405
L. 44. kiviä	
L. 45.	407
L. 46.	136
L. 47.	84
L. 48.	246
L. 49.	326
L. 50.	216
L. 51.	188
L. 52.	299
L. 53.	217
L. 54.	492
L. 55.	215
L. 56.	247
L. 57.	266
L. 58.	402
L. 59.	245
L. 60.	406
L. 61.	358
L. 62.	300
L. 63.	496
L. 64.	670
L. 65.	745
L. 66.	377
L. 67.	37
L. 68.	352
L. 69.	790
L. 70.	741
L. 71.	353
L. 72.	39
L. 73.	756
L. 74.	124

L. 75.	740
L. 76.	117
L. 77.	351
L. 78.	799
L. 79.	38
L. 80.	52
L. 81.	125
L. 82.	129
L. 83.	137
L. 84.	72
L. 85.	138
L. 86.	119
L. 87.	800
L. 88.	142
L. 89.	111
L. 90.	73
L. 91.	74
L. 92.	120
L. 93.	91
L. 94.	118
L. 95.	256
L. 96.	228
L. 97.	174
L. 98.	289
L. 99.	255
L. 100.	257
L. 101.	421
L. 102.	90
L. 103.	364
L. 104.	422
L. 105.	363
L. 106.	382
L. 107.	817
L. 108.	542
L. 109.	371
L. 110.	468
L. 111.	502
L. 112.	501
L. 113.	335
L. 114.	780

L. 115.	397
L. 116.	459
L. 117.	544
L. 118.	781
L. 119.	500
L. 120.	233
L. 121.	460
L. 122.	498
L. 123.	461
L. 124.	229
L. 125.	336
L. 126.	232
L. 127.	543
L. 128.	310
L. 129.	545
L. 130.	230
L. 131.	231
L. 132.	499
L. 133.	546
L. 134.	547
L. 135.	163
L. 136.	309
L. 137.	315
L. 138.	147
L. 139.	6
L. 140.	422
L. 141.	457
L. 142.	458
L. 143.	424
L. 144.	462
L. 145.	420
L. 146.	96
L. 147.	146
L. 148.	145
L. 149.	511
L. 150.	513
L. 151.	512
L. 152.	514
L. 153.	509
L. 154.	199

L. 155.	324
L. 156.	386
L. 157.	319
L. 158.	510
L. 159.	472
L. 160.	555
L. 161.	559
L. 162.	439
L. 163.	558
L. 164.	557
L. 165.	440
L. 166.	560
L. 167.	556
L. 168.	441
L. 169.	554
L. 170.	446
L. 171.	105
L. 172.	567
L. 173.	527
L. 174.	566
L. 175.	391
L. 176.	526
L. 177.	476
L. 178.	477
L. 179.	478
L. 180.	572
L. 181.	531
L. 182.	483
L. 183.	484
L. 184.	485
L. 185.	9

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Löydön kenttänumero	Kansallismuseon numero 24441:
L. 1.	2
L. 2.	67
L. 3.	29
L. 4.	89
L. 5.	34

L. 6.	20
L. 7.	21
L. 8.	31
L. 9.	78
L. 10.	99
L. 11.	106
L. 12.	142
L. 13.	143
L. 14.	152

LUETTELO KARTOISTA

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Kartta	Mk	Koko	Sivu
1. Ote peruskartasta (21311 11 Janakkala) 1:20 000	A4		42
2. Yleiskartta 1. Pienennöskopio Derek Fewsterin yleiskartasta 1987, 1:500, A2		A4	43
3. Alue A, pintavaaituskartta	1:50	A4	44
4. Alue A, tasokartta, taso 1.	1:50	A4	45
5. Alue A, tasokartta, taso 2.	1:50	A4	46
6. Alue A, tasokartta, taso 3.	1:50	A4	47
7. Alue A, tasokartta, taso 4.	1:50	A4	48
8. Alue A, profiilikartta (W-E-profiili)	1:25	A4	49
9. Alue A, kuoppakartta (K 11)	1:10	A4	50
10. Alue A, yksityiskohtakartta (K 15)	1:10	A4	51
11. Alue A, pohjavaaituskartta	1:50	A4	52
12. Alueet E ja F, pintavaaituskartta	1:50	A3	53
13. Alueet E ja F, tasokartta, taso 1.	1:50	A3	54
14. Alueet E ja F, tasokartta, taso 2.	1:50	A3	55
15. Alueet E ja F, tasokartta, taso 3.	1:50	A3	56
16. Alueet E ja F, tasokartta, taso 4.	1:50	A3	57
17. Alueet E ja F, tasokartta, taso 5.	1:50	A3	58
18. Alue E, profiilikartta (N-S-profiili)	1:25	A4	59
19. Alue F, yksityiskohtakartta (K 10)	1:10	A4	60
20. Alue F, kuoppa- ja profiilikartta (K 10)	1:10	A4	61
21. Alueet E ja F, pohjavaaituskartta	1:50	A3	62
22. Alue G, pintavaaituskartta	1:50	A3	63
23. Alue G, tasokartta, taso 1.	1:50	A3	64
24. Alue G, tasokartta, taso 2.	1:50	A3	65
25. Alue G, tasokartta, taso 3.	1:50	A3	66
26. Alue G, tasokartta, taso 4.	1:50	A3	67
27. Alue G, profiilikartta (N-S-profiili)	1:25	A3	68
28. Alue G, profiilikartta (N-S-profiili)	1:25	A4	69
29. Alue G, yksityiskohtakartta (K 2)	1:10	A4	70
30. Alue G, kuoppakartta (K 4-8)	1:10	A3	71
31. Alue G, pohjavaaituskartta	1:50	A3	72

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Kartta	Mk	Koko	Sivu
1. Yleiskartta 2. Pienennöskopio Derek Fewsterin yleiskartasta 1987, 1:500, A2		A4	73
2. Alue A, pintavaaituskartta	1:50	A3	74
3. Alue A, tasokartta, taso 1.	1:50	A4	75
4. Alue A, tasokartta, taso 2.	1:50	A4	76
5. Alue A, tasokartta, taso 3.	1:50	A4	77
6. Alue A, kuoppa- ja profiilikartta (K 1) Aluetta ei kaivettu pohjaan	1:10	A4	78

LUETTELO VERÄJÄNSUUN JA LENSUNKALLION NEGATIIVEISTA

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU JA LENSUNKALLIO

Numero	Kohde ja Suunta	Kuvaaja
727 88	Veräjänsuu, yleiskuva. SE.	MSL
727 89	Veräjänsuu, yleiskuva. SE.	MSL
727 90	Veräjänsuu, yleiskuva. SE.	MSL
727 91	Veräjänsuu, alueet E ja F ennen kaivausta. S.	MSL
727 92	Veräjänsuu, alueet E ja F ennen kaivausta. S.	MSL
727 93	Veräjänsuu, alue G ennen kaivausta. S.	MSL
727 94	Veräjänsuu, alue C ennen kaivausta. SE.	MSL
727 95	Veräjänsuu, alueet C ja D ennen kaivausta. W.	MSL
727 96	Veräjänsuu, alue B ennen kaivausta. W.	MSL
727 97	Veräjänsuu, alue A ennen kaivausta . E.	MSL
727 98	Veräjänsuu, alue G, taso 1., eteläpää. S.	TR
727 99	Veräjänsuu, alue G, taso 1., pohjoispää. S.	TR
728 00	Veräjänsuu, alue rautaesineen- katkelma in situ. ylh.	TR
728 01	Veräjänsuu, alue rautaesineen- katkelma in situ. ylh.	TR
728 02	Veräjänsuu, alue E, taso 2., pronssinen päätehela in situ. N.ylh.	TR
728 03	Veräjänsuu, alue E, taso 2, pronssinen päätehela in situ N.ylh.	TR

728 04	Veräjänsuu, alue G, taso 2, eteläpää. S.	TR
728 05	Veräjänsuu, alue E, taso 2, rautainen veitsenterä in situ. N.ylh.	TR
728 06	Veräjänsuu, alue G, taso 2., ruudut 265-268/500-501. W.	TR
728 07	Veräjänsuu, alue G, taso 2., pohjoispää. ylh.	TR
728 08	Veräjänsuu, alue G, taso 2., pohjoispää. ylh.	TR
728 09	Veräjänsuu, alue E, taso 2. W.ylh.	TR
728 10	Veräjänsuu, alue G, taso 3., eteläpää. N.	TR
728 11	Veräjänsuu, alue G, taso 3., Kohde 3. W.	TR
728 12	Veräjänsuu, alue G, taso 3., rautainen silmäkirves in situ. N.	TR
728 13	Veräjänsuu, alue F, taso 2., eteläpää. S.	TR
728 14	Veräjänsuu, alue F, taso 2., pohjoispää. N.	TR
728 15	Veräjänsuu, alue E, taso 3., kaksi pronssista kaksoisketjun- katkelmaa in situ. ylh.	TR
728 16	Veräjänsuu, alue G, taso 3., pohjoispää. N.	TR
728 17	Veräjänsuu, alue G, taso 3., pohjoispää. N.	JE
728 18	Veräjänsuu, alue G, taso 3., pohjoispää. ylh.	JE
728 19	Veräjänsuu, alue G, taso 3., Y 1015. NW.	TR
728 20	Veräjänsuu, alue G, taso 4., eteläpää. S.	TR
728 21	Veräjänsuu, alue G, taso 4., eteläpää. S.ylh.	MSL

728 22	Veräjänsuu, alue G, taso 4., eteläpää. S.ylh.	MSL
728 23	Veräjänsuu, alue E, taso 3., W.ylh.	TR
728 24	Veräjänsuu, alue G, taso 4., keskeltä. W.	MSL
728 25	Veräjänsuu, alue G, taso 4., keskeltä .NW.	MSL
728 26	Veräjänsuu, alue G, taso 4., pohjoispää. S.	MSL
728 27	Veräjänsuu, alue G, taso 4., keskiosa .NW.ylh.	MSL
728 28	Veräjänsuu, alue G, taso 4., pohjoispää. W.ylh.	MSL
728 29	Veräjänsuu, alue A, taso 1., W.	TR
728 30	Veräjänsuu, alue F., taso 3., S.	TR
728 31	Veräjänsuu, alue F., taso 3. N.	TR
728 32	Veräjänsuu, alue F., taso 3., SW.	TR
728 33	Lensunkallio ennen kaivausta. E.	TR
728 34	Lensunkallio ennen kaivausta. E.	TR
728 35	Lensunkallio, yleiskuva. SE.	MSL
728 36	Veräjänsuu, alue A, taso 2., E.	MSL
728 37	Veräjänsuu, alue E, taso 4., S.	TR
728 38	Lensunkallio, alue A, taso 1., E.	TR
728 39	Veräjänsuu, alue F, taso 4., S.	TR
728 40	Veräjänsuu, alue F, taso 4., N.	TR
728 41	Veräjänsuu, alue A, taso 3., W.	TR

728 42	Veräjänsuu, alue A, taso 3., länsipää, yksityiskohta. SE.	TR
728 43	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 44	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 45	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 46	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 47	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 48	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 49	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 50	Veräjänsuu, alue F, Kohde 10. E.	TR
728 51	Lensunkallio, alue A, taso 2. E.	TR
728 52	Veräjänsuu, alue E, taso 5. W.	TR
728 53	Veräjänsuu, alue E, taso 5., luoteiskulma. W.	TR
728 54	Veräjänsuu, alue G, panorama profiili N.-S. W.	TR
728 55	Veräjänsuu, alue G, panorama profiilista N.-S. W.	TR
728 56	Veräjänsuu, alue G, panorama profiili N.-S. W.	TR
728 57	Veräjänsuu, alue F, taso 5, pohjoispää. W.	TR
728 58	Lensunkallio, alue A, Kohde 1., profiili. SW.	TR
728 59	Veräjänsuu, alue A, Kohde 1. E.	TR
728 60	Veräjänsuu, alue E, profiili N.-S. W.	TR
728 61	Veräjänsuu, alue A, taso 4. S.	TR

728 62	Lensunkallio, alue A, Kohde 1, työkuva. S.	TR
728 63	Lensunkallio, alue A, Kohde 1.	TR
728 64	Lensunkallio, alue A, työkuva. SW.	TR
728 65	Veräjänsuu, alue G, työkuva. NW.	TR
728 66	Veräjänsuu, alue A, Kohde 15. SE.	TR
728 67	Lensunkallio, alue A, taso 3., itäpää. N.	TR
728 68	Lensunkallio, alue A, taso 3., länsipää. N.	TR
728 69	Veräjänsuu, alue A, Kohde 15. SE.	TR
728 70	Veräjänsuu, alue A, Kohde 15. SE.	TR
728 71	Veräjänsuu, alue A, Kohde 15. SE.	TR
728 72	Veräjänsuu, alue A, profiili profiili N.-S. W.	TR
728 73	Veräjänsuu, alue A, profiili W.-E. S.	TR
728 74	Veräjänsuu, alue G peitettynä. S.	TR
728 75	Veräjänsuu, alueet E ja F peitettyinä. SW.	TR

MSL = Marianne Schauman-Lönnqvist

TR = Tuija Rankama

JE = Jan Engström

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Numero	Kohde	Kuvaaja
16058	Yleiskuva Lensukalliosta, SE.	TR
16059	Alue A ennen kaivausta, E.	TR
16060	Alue A ennen kaivausta, E.	TR
16061	Alue A, taso 1, E.	TR
16062	Alue A, taso 2, E.	TR
16063	Alue A, taso 3, itäpää, N.	TR
16064	Alue A, taso 3, länsipää, N.	TR
16065	Alue A, kohde 1, profiili, SW.	TR
16066	Alue A, taso 3, kohde 1, S.	TR

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

16067	Yleiskuva Veräjängsuusta, SE.	MSL
16068	Alue A, taso 1, W.	TR
16069	Alue A, taso 3, W.	TR
16070	Alue A, taso 3, länsipää, yks.kohta, SE	TR
16071	Alue A, taso 4, S.	TR
16072	Alue A, taso 4, kohde 11, E.	TR
16073	Alue A, taso 4, kohde 15, SE.	TR
16074	Alue A, taso 4, kohde 15, SE.	TR
16075	Alue A, taso 4, kohde 15, yks. kohta, SE.	TR
16076	Alueet E ja F ennen kaivausta, S.	MSL
16077	Alue E, taso 1, S.	TR
16078	Alue E, taso 2, ylh., W.	TR
16079	Alue E, taso 2, pronssinen pätehdela (KM:24440:63) in situ, ylh., N.	TR
16080	Alue E, taso 2, rautainen veitsenterä (KM:24440:82) in situ, ylh., N.	TR
16081	Alue E, taso 3, ylh., W.	TR
16082	Alue E, taso 3, kaksi pronssisen kaksois- ketjun katkelmaa (KM:24440:73-74), ylh.	TR
16083	Alue E, taso 5, W.	TR
16084	Alue E, taso 5, NW-kulma, W.	TR
16085	Alue E, profiili N-S, W.	TR
16086	Alue F, taso 2, eteläpää, S.	TR
16087	Alue F, taso 2, pohjoispää, N.	TR
16088	Alue F, taso 3, S.	TR
16089	Alue F, taso 3, N.	TR
16090	Alue F, taso 3, SW.	TR
16091	Alue F, taso 4, N.	TR
16092	Alue F, taso 4, yks.kohta: kohde 10, E.	TR
16093	Alue F, taso 5, pohjoispää, W.	TR
16094	Alue G, taso 1, eteläpää, S.	TR
16095	Alue G, taso 1, pohjoispää, S.	TR
16096	Alue G, taso 1, N.	DF
16097	Alue G, taso 2, pohjoispää, ylh., S.	JE
16098	Alue G, taso 2, pohjoispää, ylh., W.	TR
16099	Alue G, taso 2, ruudut 265-269/500-501.	TR
16100	Alue G, taso 3, eteläpää, S.	TR
16101	Alue G, taso 3, pohjoispää, N.	TR

16102	Alue G, taso 3, pohjoispää, ylh.	JE
16103	Alue G, taso 3, yhteys 1015, NW.	TR
16104	Alue G, taso 3, kohde 3, W.	TR
16105	Alue G, taso 3, rautainen silmäkirves (KM:24440:800) in situ, N.	TR
16106	Alue G, taso 4, keskeltä, NW.	MSL
16107	Alue G, taso 4, keskiosa, ylh., NW.	MSL
16108	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16109	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16110	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16111	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16112	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16113	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16114	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16115	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR
16116	Alue G, panorama, profiili N-S, W.	TR

* Kuvaajat: TR= Tuija Rankama; MSL=Marianne Schauman-Lönnqvist;
DF=Derek Fewster; JE= Jan Engström

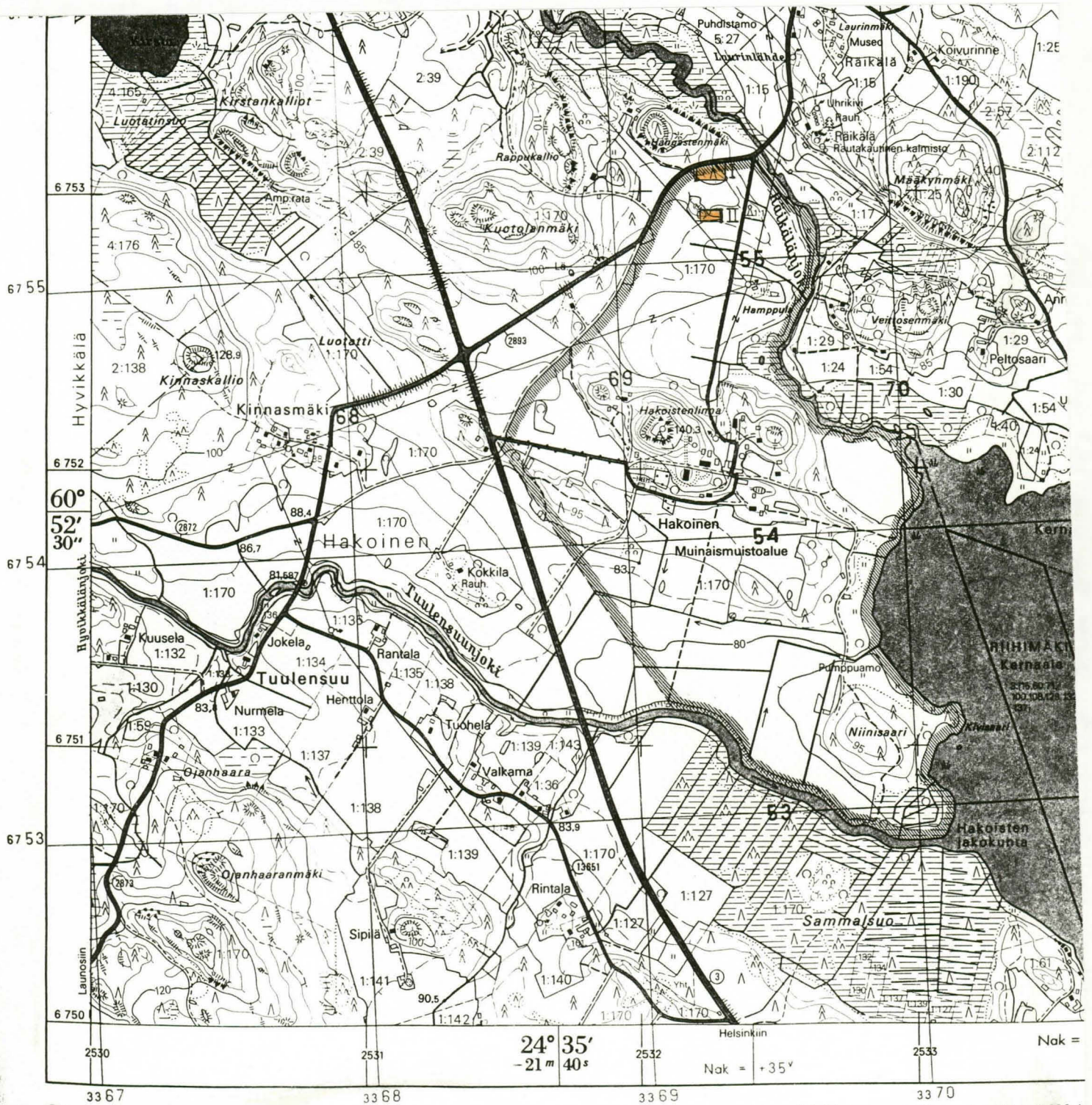
JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU JA LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

Ote peruskartasta 2131 11 JANAKKALA (1979), 1:20 000

Kaivausalue I: Veräjänsuu

Kaivausalue II: Lensunkallio

JANAKKALA HAKOINEN VÄÄRÄJOENSUU

Derek Fewster 1987

YLEISKARTTA. POHJOIS - ALUE

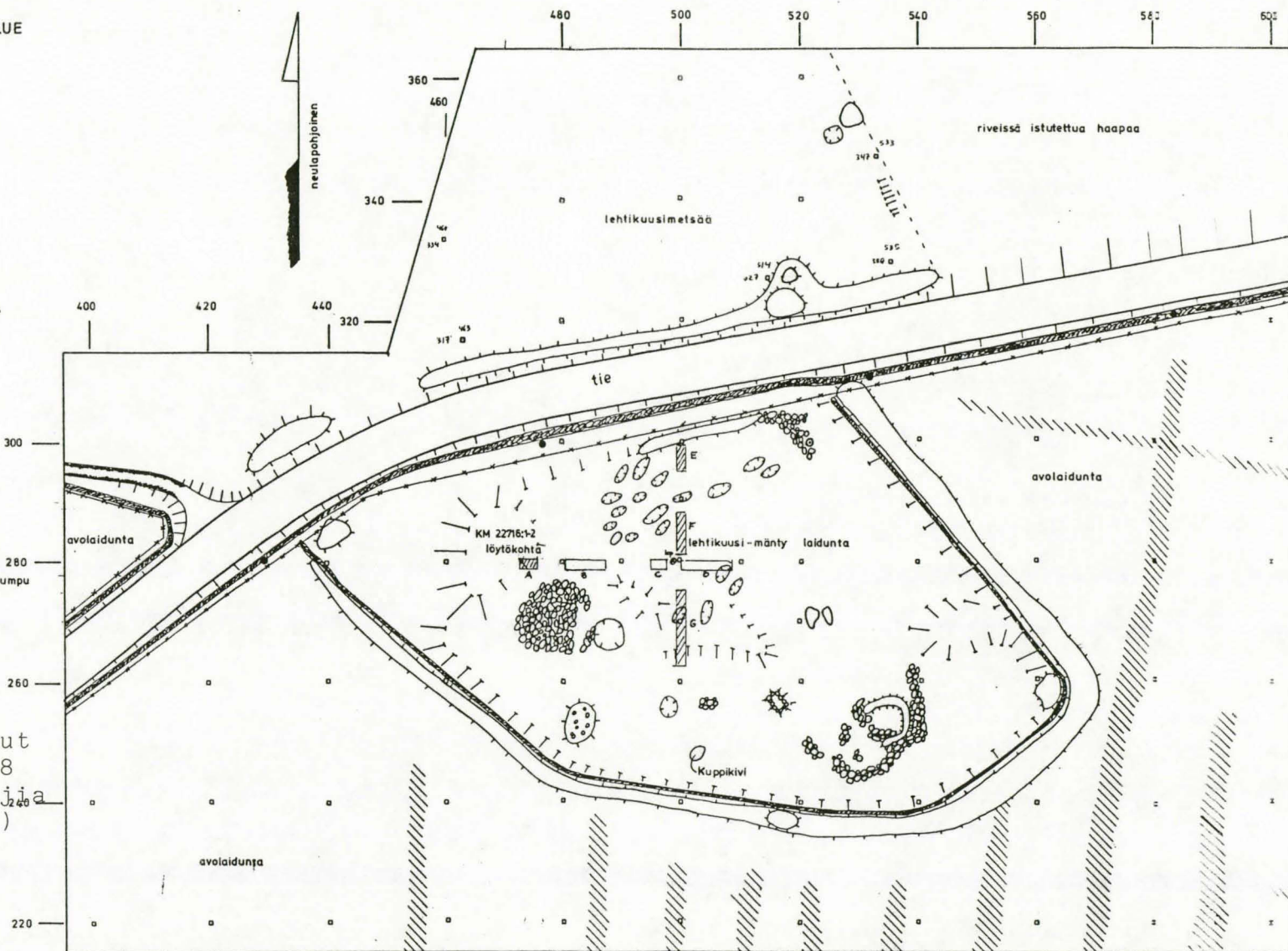
MK 1:500

PIIRT. D. Fewster

- puhelin-/sähköpylvä
- ⊙ huomattava puu
- //// viettävä maa
- == tie
- ~ kallio
- ⊖ lohkareita
- ⊕ kivikasa, kivikko
- ⊙ kuopanne
- ⊙ kumpare
- ⊙ maan ja kiven sek. kumpu
- ⊙ piikkilankaaita
- koekuoppa
- ⊖ oja
- //// painauma

vinoviivoitetut
alueet v. 1988
avattuja koeojia
(A, E, F ja G)

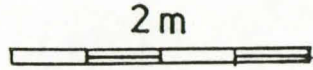
JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

pintavaaituskartta

alue A

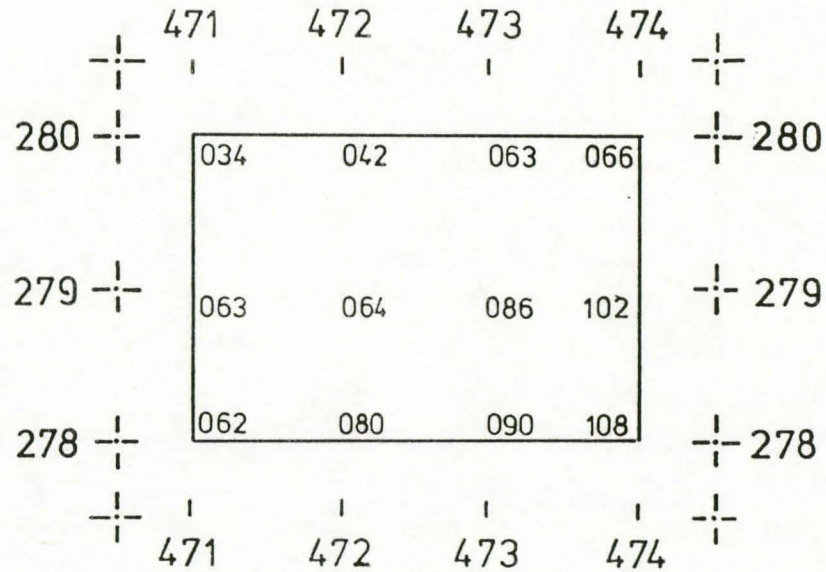
mk 1:50

kp I, koje 1 160

piirt. Minna Lönnqvist 3.6. 1988

alue A

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

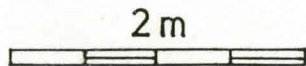
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue A

taso 1

mk 1:50

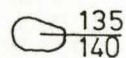

kp I, koje1 160

piirt. Minna Lönnqvist 17.6. 1988

Y1029

humus

kivi ja vaaitusluku

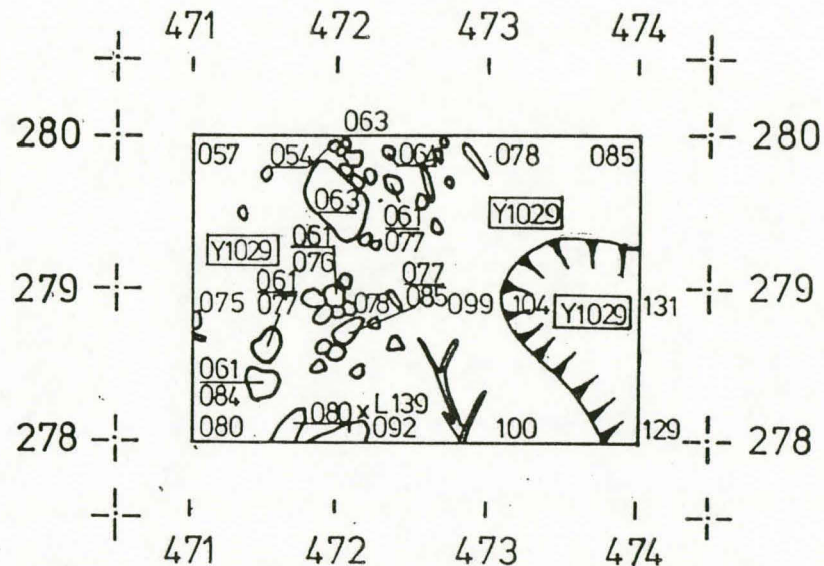

juuri

x L 30

löytö ja löytönumero

alue A

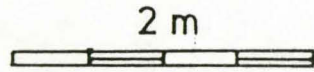
JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988
tasokartta

alue A

taso 2

mk 1:50

kp I, koje 1 160

piirt. Minna Lönnqvist 20.6. 1988

Y1029 humus

Y1031 tummanruskea multahiekka

135
140 kivi ja vaaitusluku

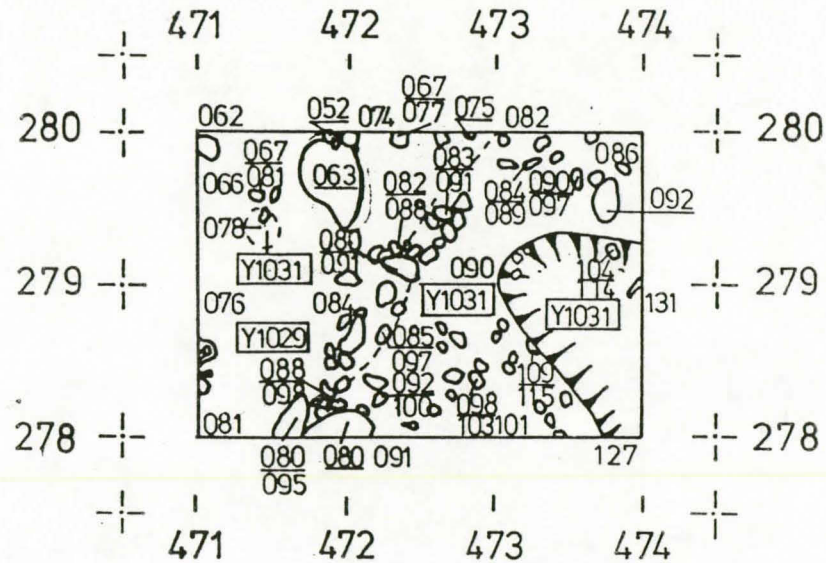
juuri

----- yhteyksien raja

kuopan reuna

x L30 löytö ja löytönumero

alue A

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

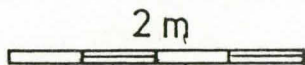
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue A

taso 3

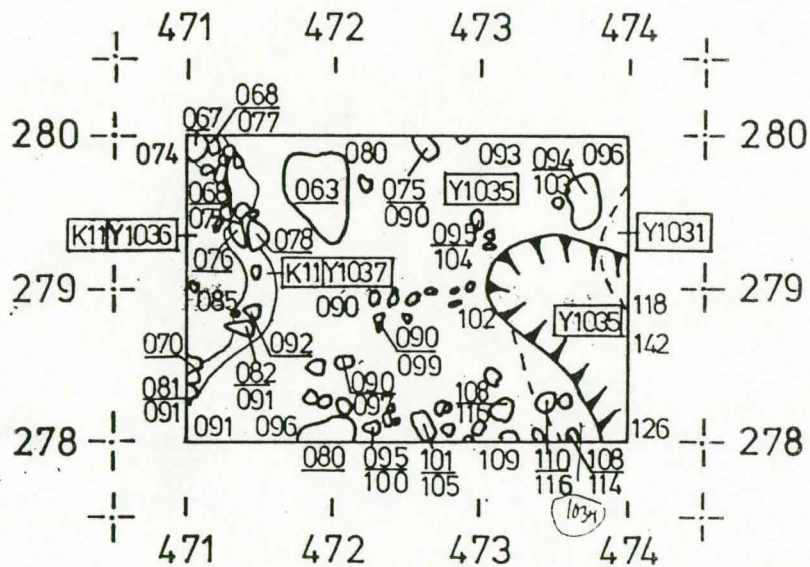
mk 1:50

kp I, koje 1 160

piirt. Minna Lönnqvist 22.6. 1988

alue A

- 47
- Y1031 | tummanruskea multahiekka
  - Y1035 | tummanharmaanruskea hiekkamulta
  - Y1036 | tummanruskea multahiekka
  - Y1037 | vaalea kellertävänruskea hiekka
  - 135
140 | kivi ja vaaitusluku
  - | juuri
  - | yhteyksien raja
  - | kuopan reuna

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

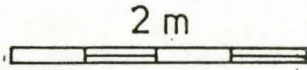
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue A

taso 4

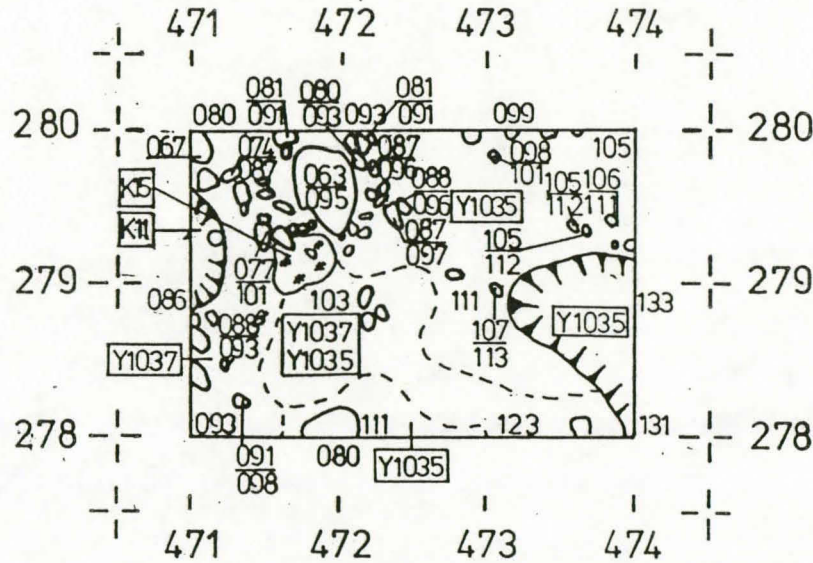
mk 1:50

kp I, koje 1 160

piirt. Minna Lönnqvist 29.6. 1988

alue A

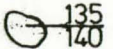

48 Y1035 hyvin tummanharmaan ruskea hiekkamutta

Y1037 vaalea kellertävänruskea hiekka

K11 kohde 11

K15 kohde 15

 kivi ja vaaitusluku

**** hiiltä

--- yhteyksien raja

 kuopan reuna

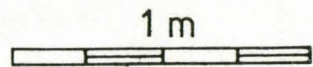
JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

profiilikartta

alue A

mk 1:25

-kp I, koje 1 160

piirt. Minna Lönnqvist 30.6.1988

Y1029

humus

Y1031

tummanruskea multahiekka

Y1034

tummanruskea multahiekka

Y1035

tummanharmaan ruskea hiekka

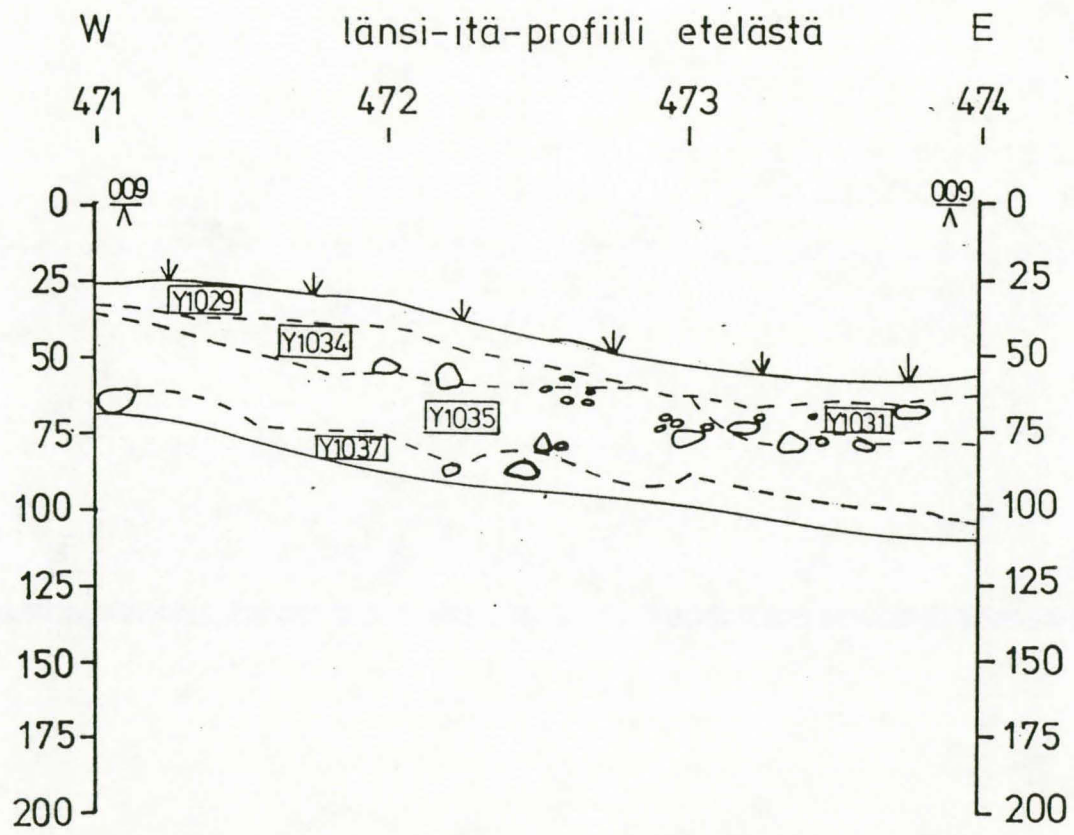
Y1037

vaalea kellertävänruskea hiekka

kivi

--- yhteyksien raja

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

kuoppakartta K11

alue A

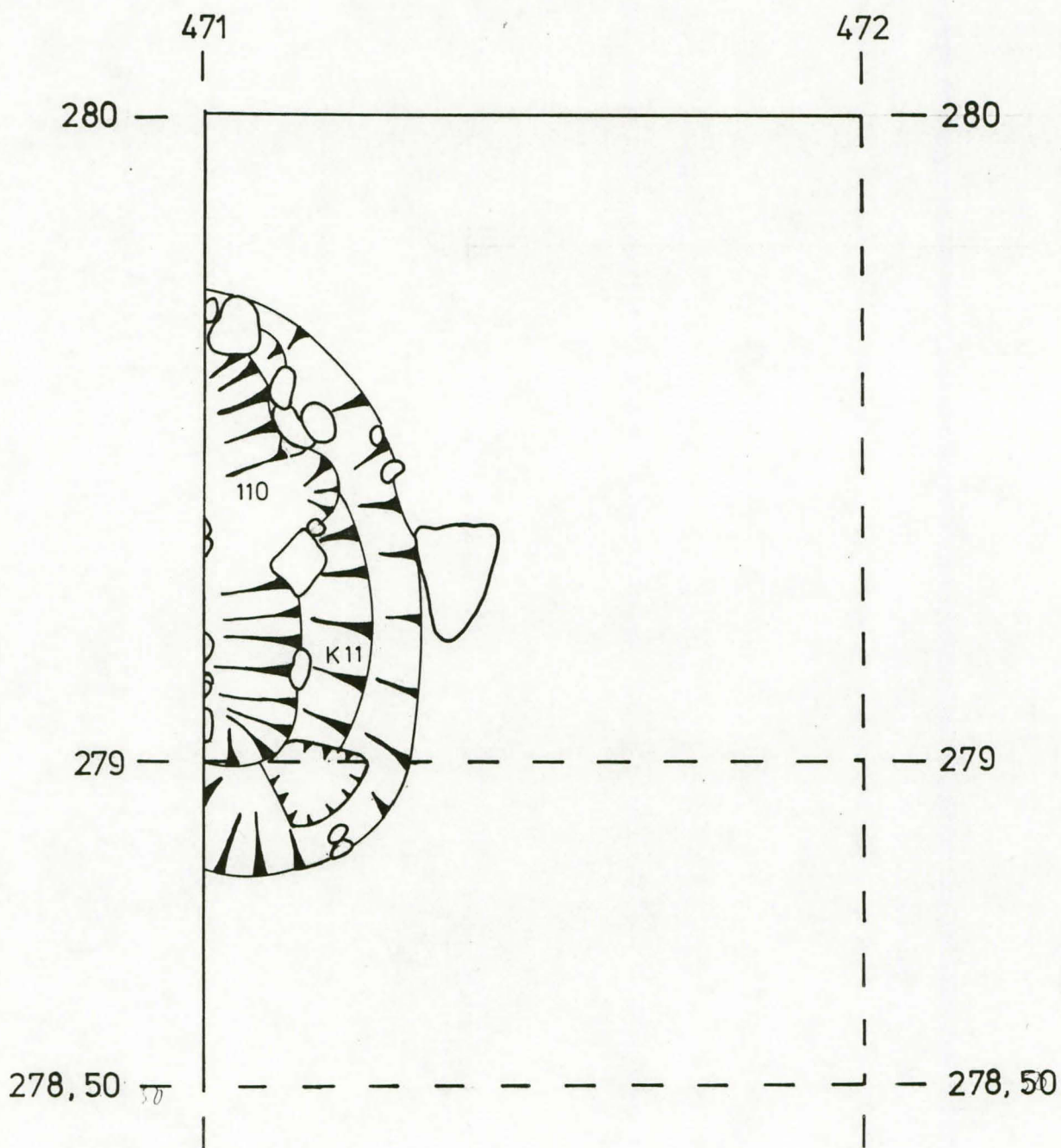
mk 1:10

kp I, koje 1 160

piirt. Tiina Naukkarinen 28.6.1988

 kohde 11

 kivi

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

yksityiskohtakartta K15

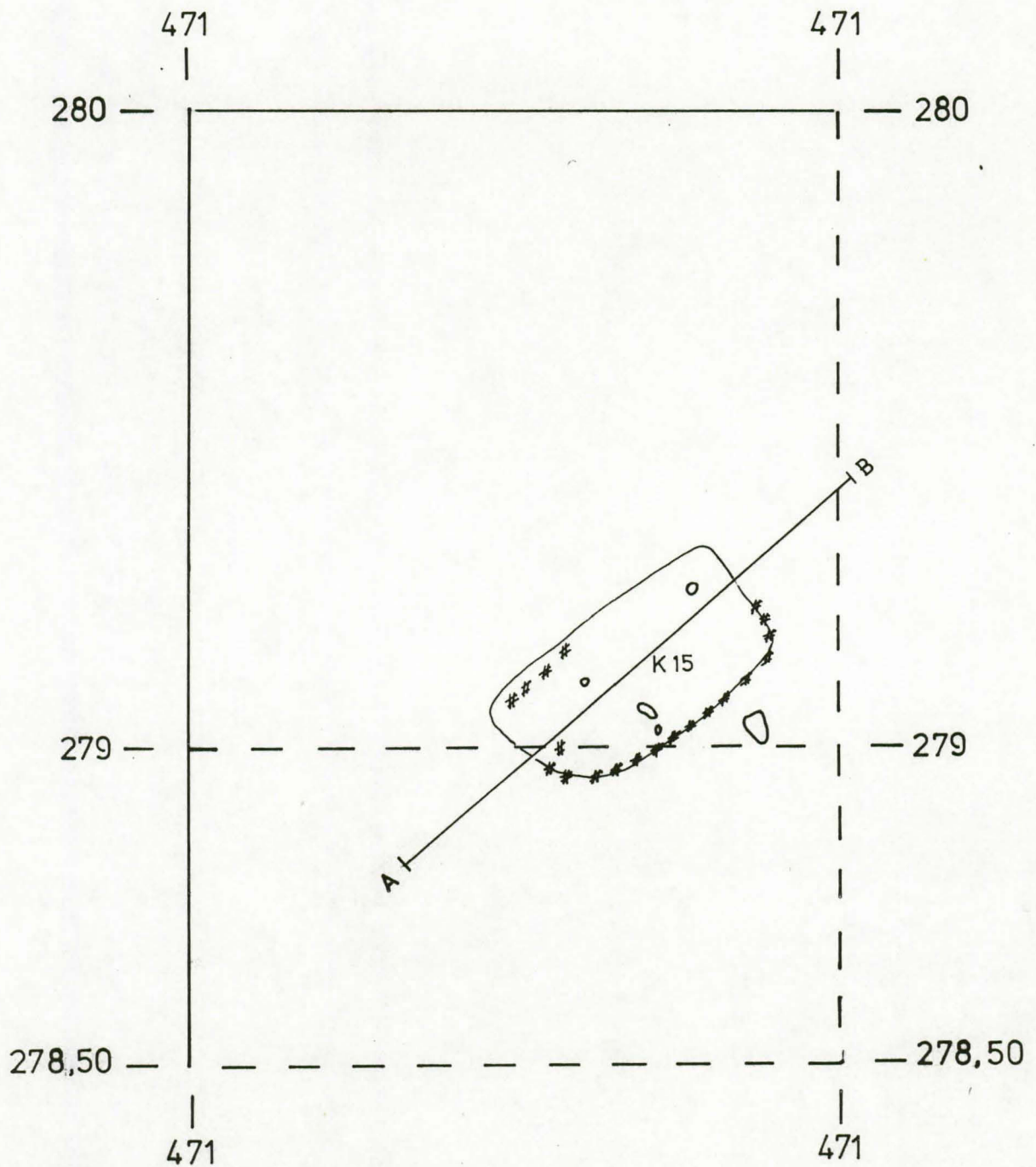
alue A

mk 1:10

kp I, koje 1 160

piirt. Tuija Rankama 29.6.1988

	kohde 15
	kivi
	hiiltä

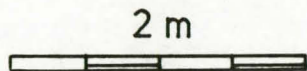

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988
pohjavaaituskartta

alue A

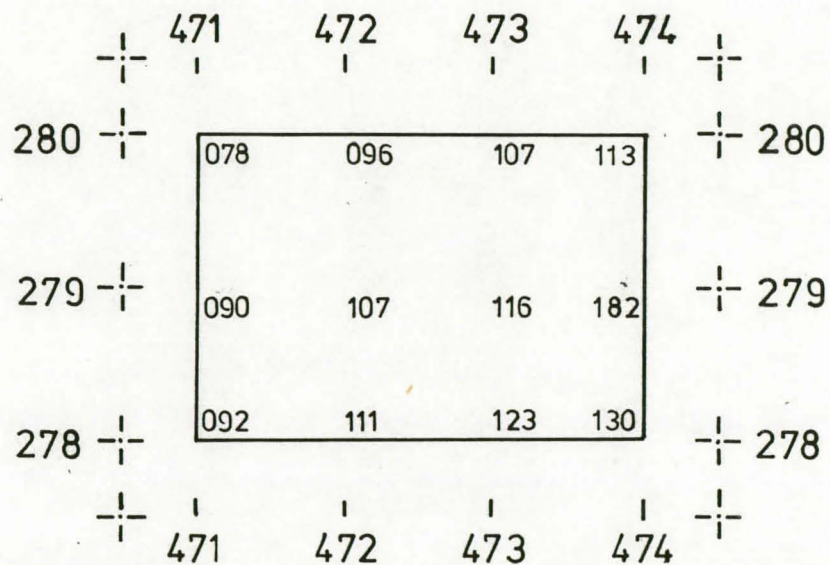
mk 1:50

kp I, koje 1 160

piirt. Minna Lönnqvist 30.6. 1988

alue A

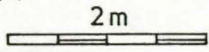

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

pintavaaituskartta

alueet E ja F

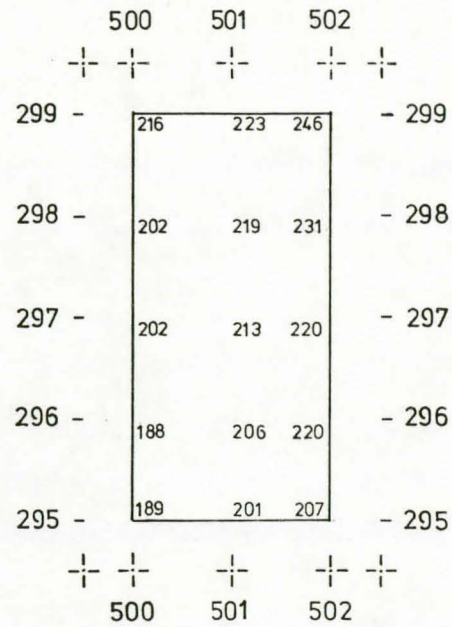
mk 1:50

kp I, koje 2 075

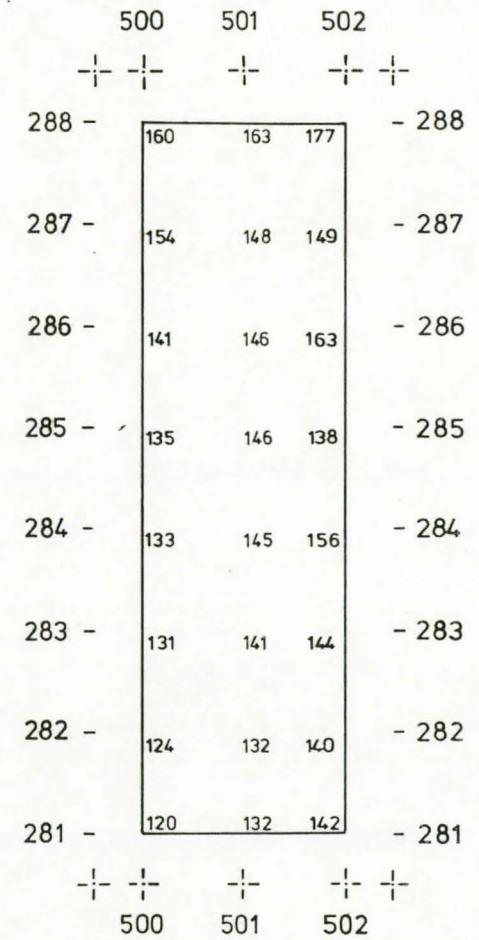
piirt. Minna Lönnqvist 3.6. 1988

alue E

alue F

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

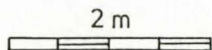
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alueet E ja F

taso 1

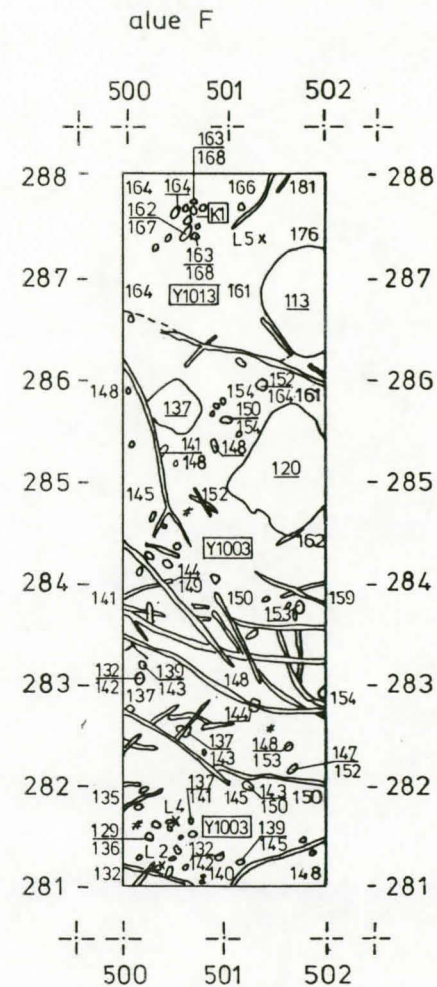
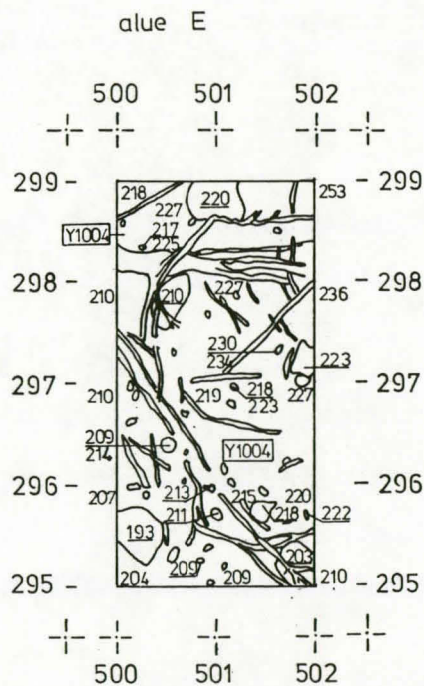
mk 1:50

kp I, koje 2 075

piirt. Maija Tusa 6.6. 1988

- Y1003 humus
- Y1004 humus
- Y1013 hyvin tummanharmaan ruskea hiekkämulta
- K1 kohde 1
- 135 kivi ja vaaitusluku
- 140
- juuri
- *** hiiltä
- yhteyksien raja
- X L 30 löytö ja löytönumero

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

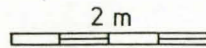
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alueet E ja F

taso 2

mk 1:50

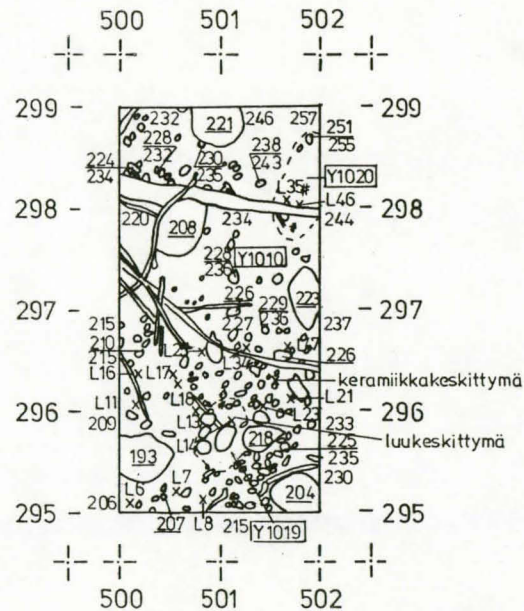
kp I, koje 2 075

piirt. Maija Tusa 13.6. 1988

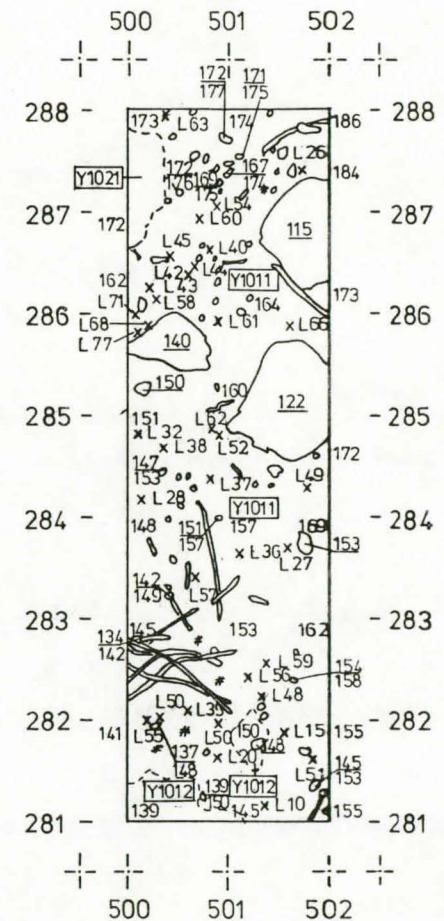
- Y1010 musta hiilipitoinen hiekka
- Y1011 musta hiekkamulta
- Y1012 sekoittunut mäa
- Y1019 musta nokipitoinen hiekkamulta
- Y1020 musta hiekkamulta
- Y1021 tummanruskea hiekkamulta
- 121 / 135 kivi ja vaaitusluku
- juuri
- hiiltä
- yhteyksien raja
- L 30 löytö ja löytönumero

alue E

alue F

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

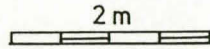
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alueet E ja F

taso 3

mk 1:50

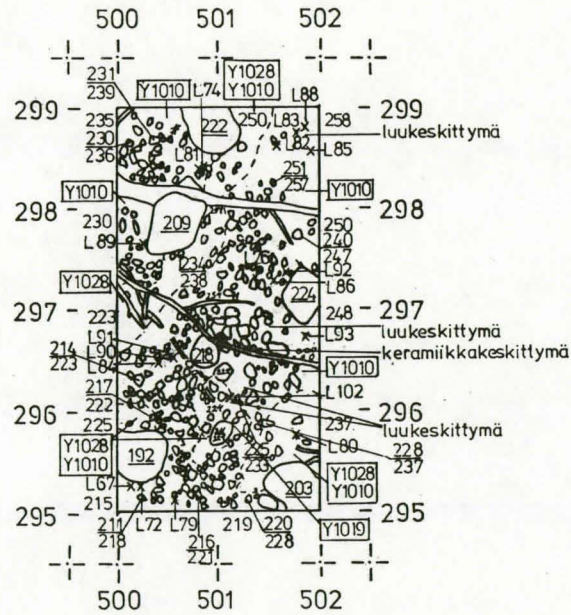
kp I, koje 2 075

piirt. Maija Tusa 17.6. 1988

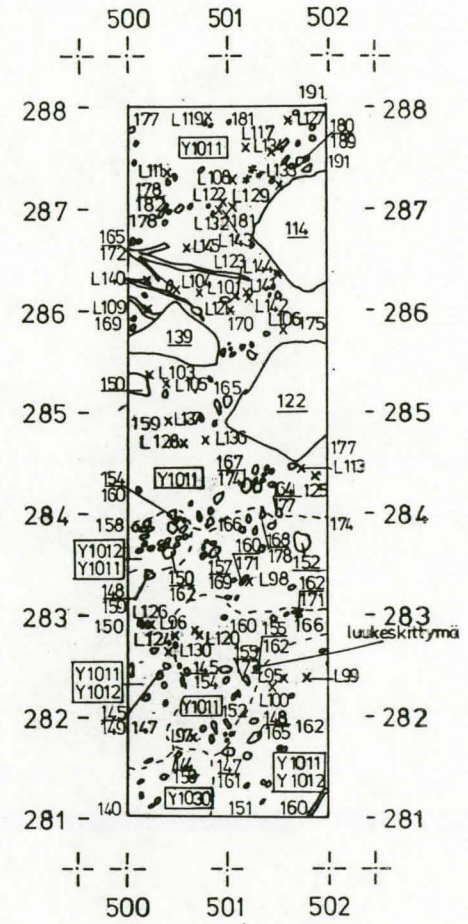
- Y1010 musta hiilipitoinen hiekka
- Y1011 musta hiekkamulta
- Y1012 sekoittunut maa
- Y1019 musta nokipitoinen hiekkamulta
- Y1028 tummanruskea multahiekka
- Y1030 tummankellertävän ruskea silttihiekka
- 121 kivi ja vaaitusluku
- 130
- juuri
- ### hiiltä
- yhteysien raja
- x L 30 löytö ja löytönumero

alue E

alue F

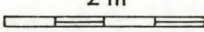

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988
tasokartta

alueet E ja F

taso 4

mk 1:50

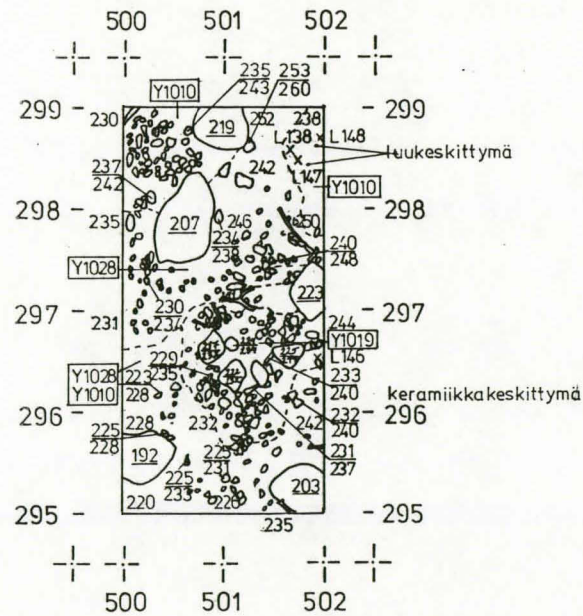
kp I, koje 2 075

piirt. Maija Tusa 23.6. 1988

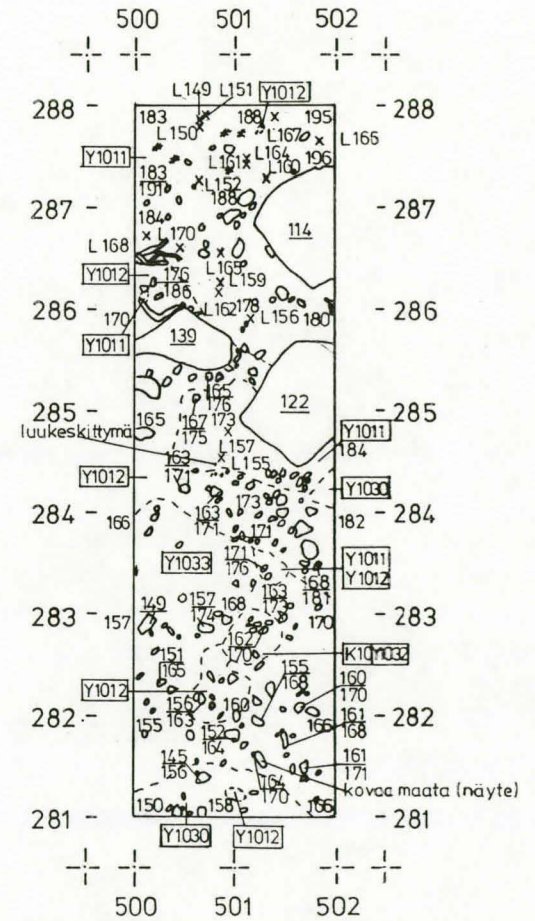
- Y1010 musta hiilipitoinen hiekka
- Y1011 musta hiekkamulta
- Y1012 sekoittunut maa
- Y1019 musta nokipitoinen hiekkamulta
- Y1028 tummanruskea multahiekka
- Y1030 tummankellertävän ruskea silttihiekka
- Y1032 hyvin tummanruskea hiekkamulta
- Y1033 tummankellertävän ruskea pohjamoreeni
- 121 kivi ja vaaitusluku
- 130 juuri
- ### hiiltä
- - - yhteyksien raja
- x L 30 löytö ja löytönumero

alue E

alue F

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

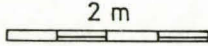
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alueet E ja F

taso 5

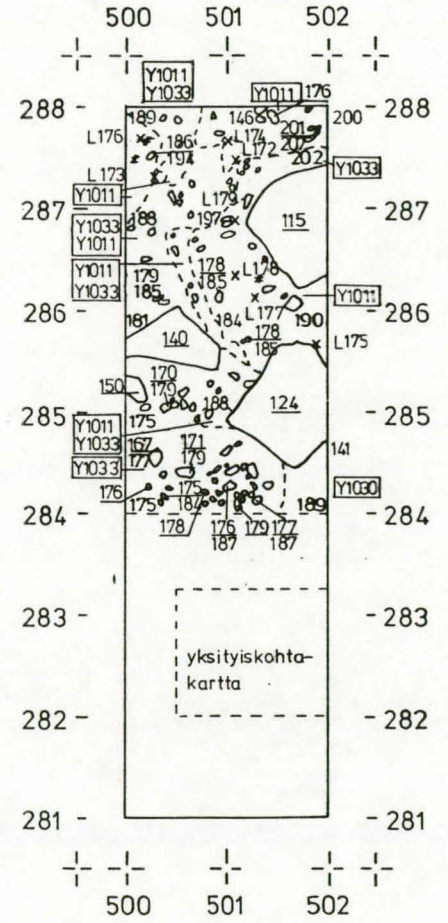
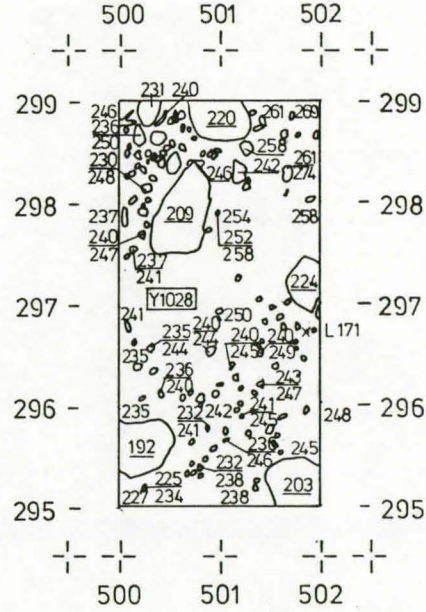
mk 1:50

kp I, koje 2. 075

piirt. Maija Tusa 29.6. 1988

- Y1011 musta hiekkamulta
- Y1028 tummanruskea multahiekka
- Y1030 tummankellertävän ruskea silttihiekka
- Y1033 tummankellertävän ruskea pohjamoreeni
- kivi ja vaaitusluku
- juuri
- hiiltä
- yhteyksien raja
- löytö ja löytönumero

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

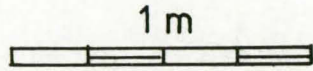
profiilikartta

alue E

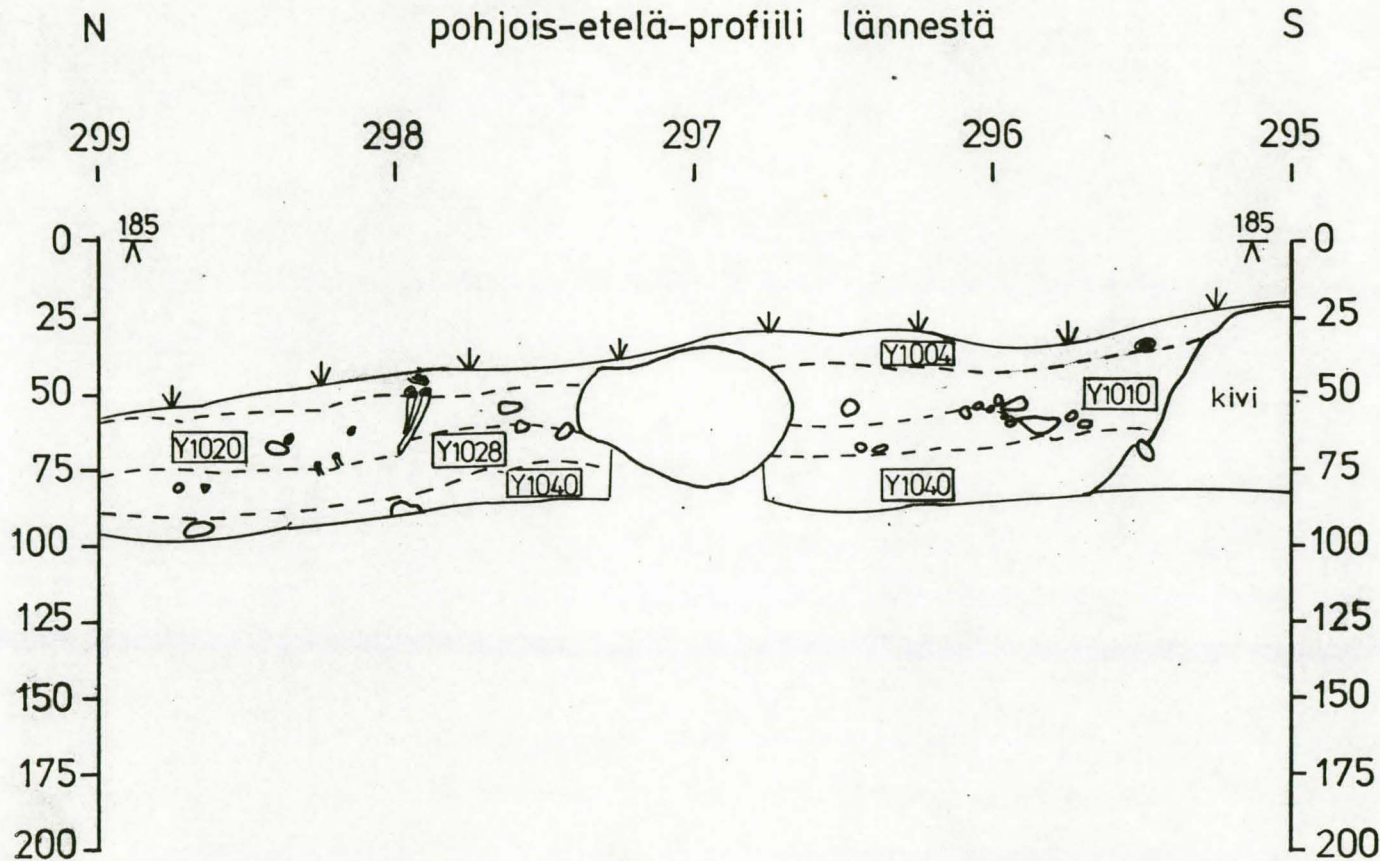
mk 1:25

kp I, koje 2 075

piirt. Maija Tusa 29.6.1988

Y1004	humus	Y1040	vaaleandiivruskea sittihiikka
Y1010	musta hiilipitoinen hiekka		kivi
Y1020	musta hiekkamulta		juuri
Y1028	tummanruskea multahiikka		yhteyksien raja

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

yksityiskohtakartta K 10

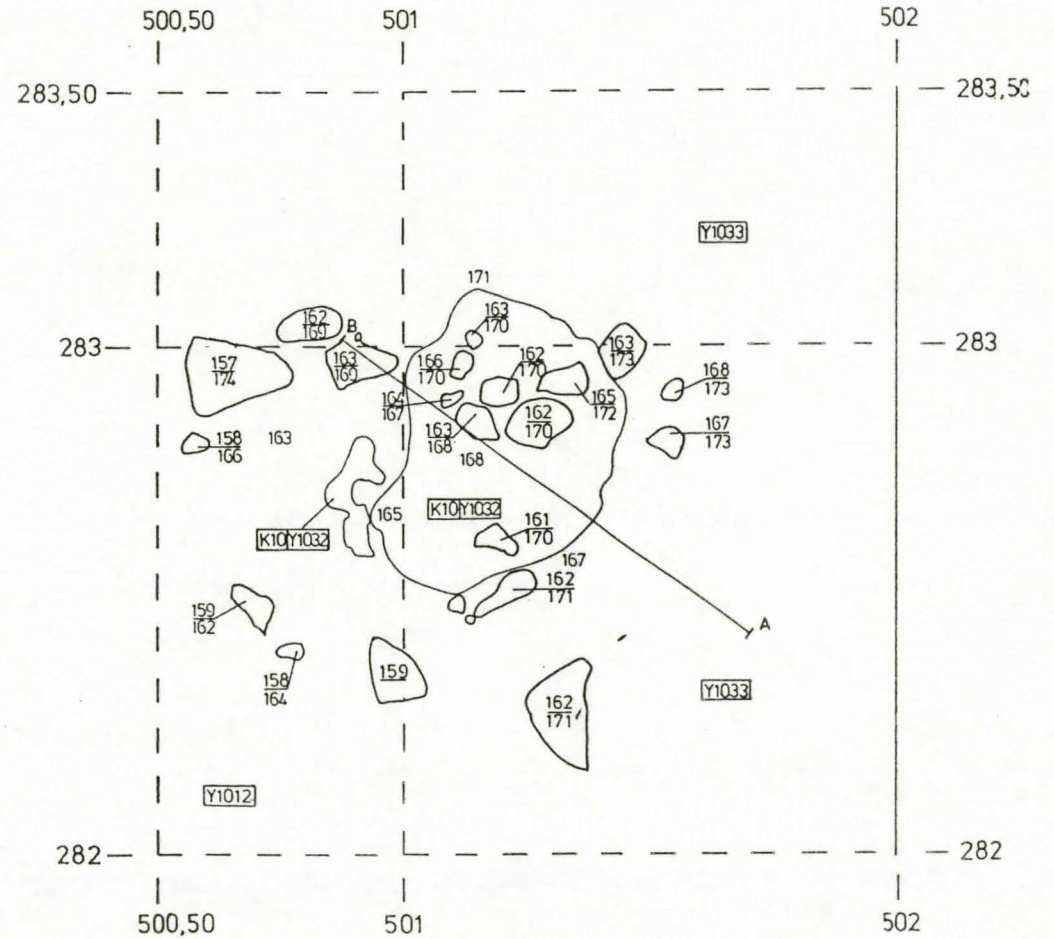
alue F

mk 1:10 0,5 m

kp I, koje 2 075

piirt. Esa Mikkola 27.6.1988

- Y1012 sekoittunut maa
- Y1032 hyvin tummanruskea hiekkamulta
- Y1033 tummankellertävän ruskea pohjamoreeni
- K10 kohde 10
- kivi ja vaaitusluku

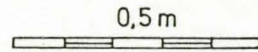
JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

kuoppa- ja profiilikartta K10

alue F

mk 1:10

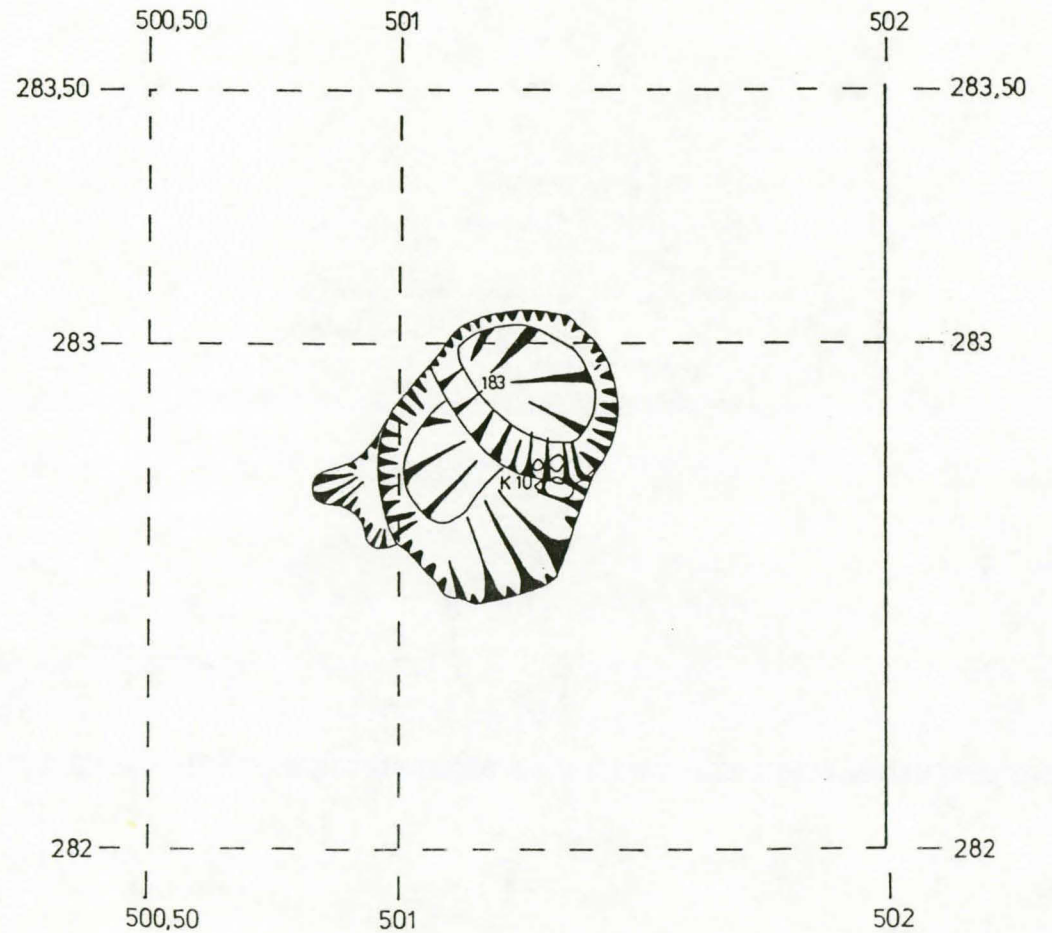
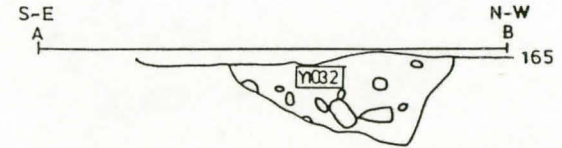
kp I, koje 2 075

piirt. Esa Mikkola 29.6.1988

 Y1032 hyvin tummanruskea hiekkamulta

 K10 kohde 10

 kivi

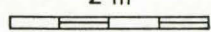

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

pohjavaaituskartta

alueet E ja F 2 m

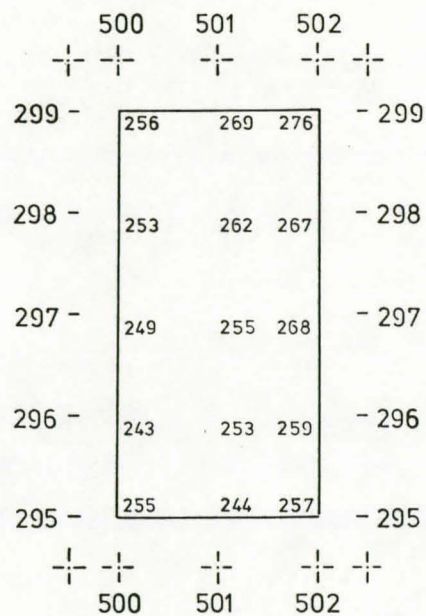
mk 1:50

kp I, koje 2 075

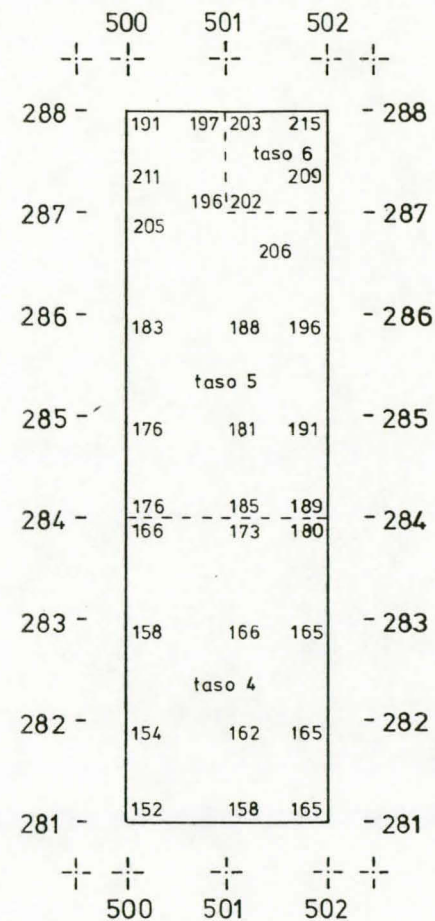
piirt. Maija Tusa 29.6.1988

alue E

alue F

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

pintavaaituskartta

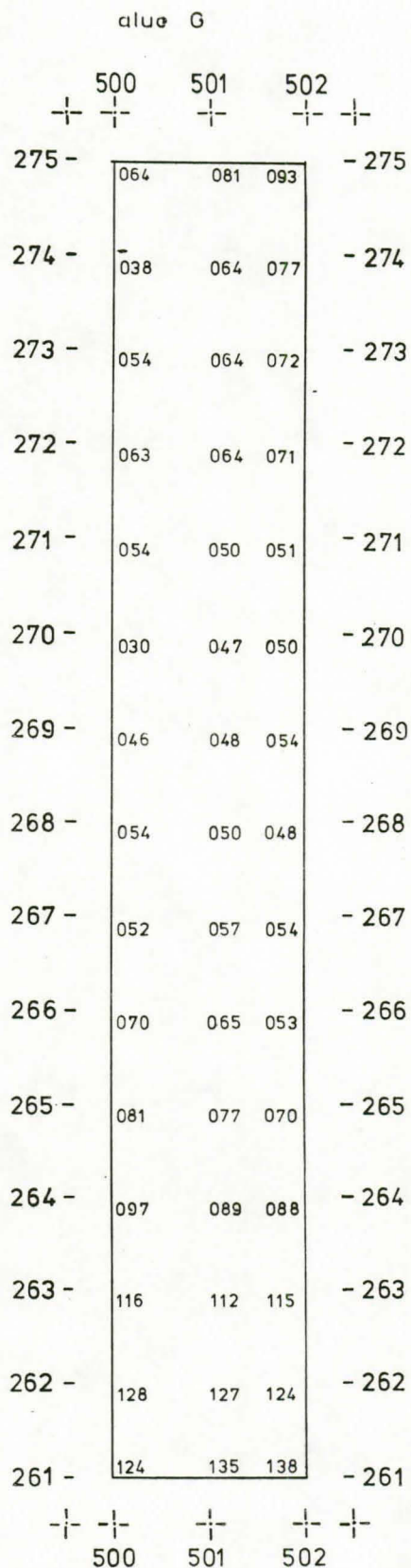
alue G

mk 1:50

2m

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 2.6. 1988

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue G

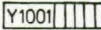
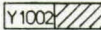

taso 1

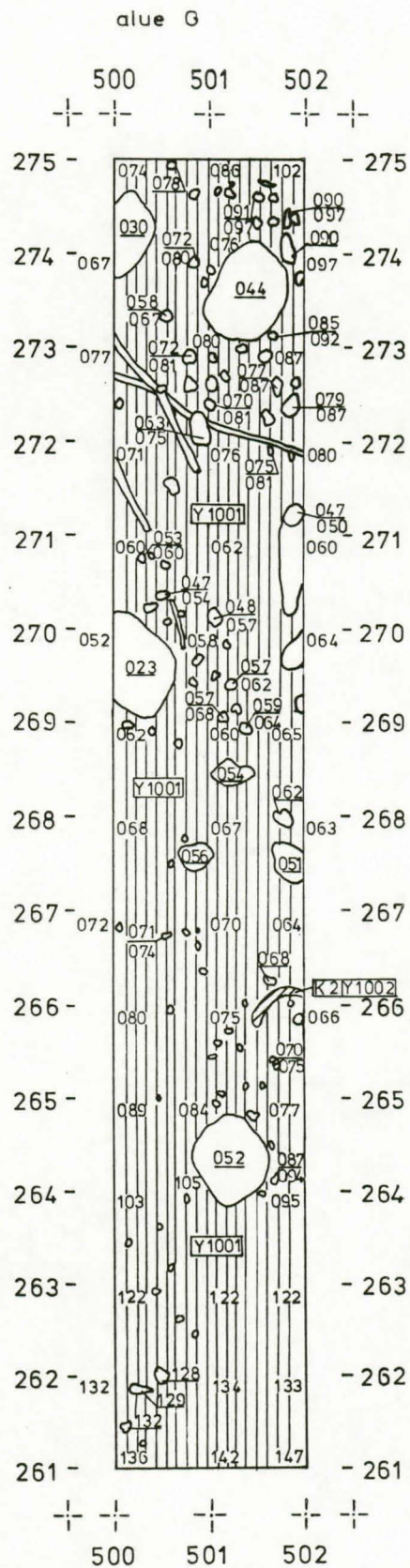
mk 1:50

2 m

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 6.6. 1988

	Y1001	humus
	Y1002	tummankellertävänruskea kivennäismaa
	075 080	kivi, vaaitusluku
		juuri

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

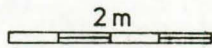
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue G

taso 2

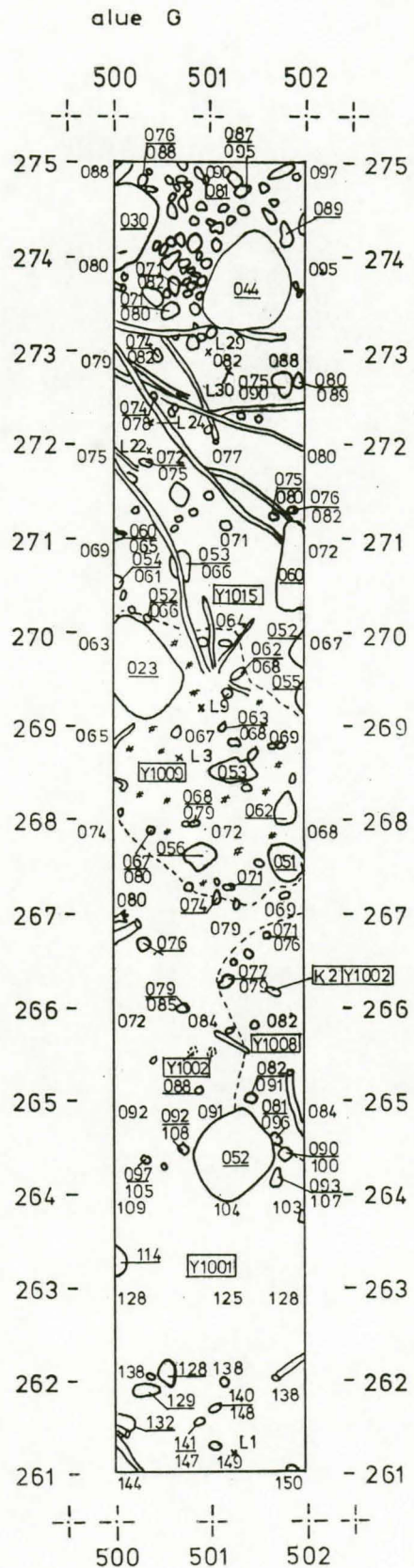
mk 1:50

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 9.6. 1988

Y1001	humus
Y1002	tummankellertävän ruskea kivennäismaa
Y1008	musta nokipitoinen multahiekka
Y1009	tummankellertävän ruskea multahiekka
Y1015	musta multahiekka
	070 076 kivi ja vaaitusluku
	juuri
	hiiltä
	yhteyksien raja
	L 30 löytö ja löytönumero

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

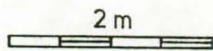
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue G

taso 3

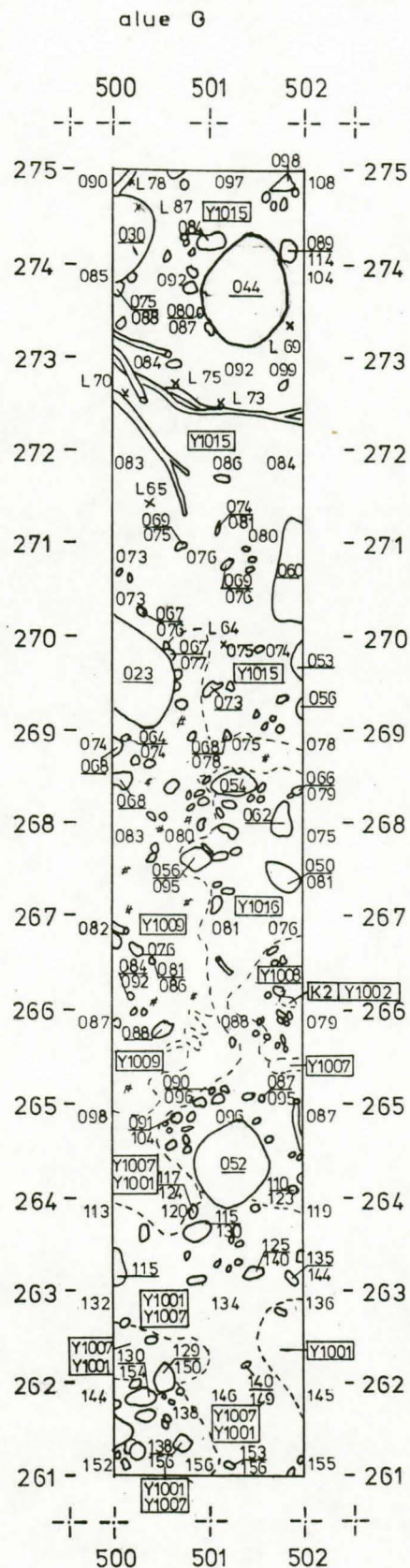
mk 1:50

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 14.6. 1988

Y1001	humus
Y1002	tummankellertävän ruskea kivennäismaa
Y1007	kivennäismaa
Y1008	musta nokipitoinen multahiekka
Y1009	tummankellertävän ruskea multahiekka
Y1015	musta multahiekka
Y1016	hyvin tummanruskea hiekkamulta
	kivi ja vaaitusluku
	juuri
***	hiiltä
-----	yhteyksien raja
X L 30	löytö ja löytönumero

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

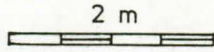
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue G

taso 4

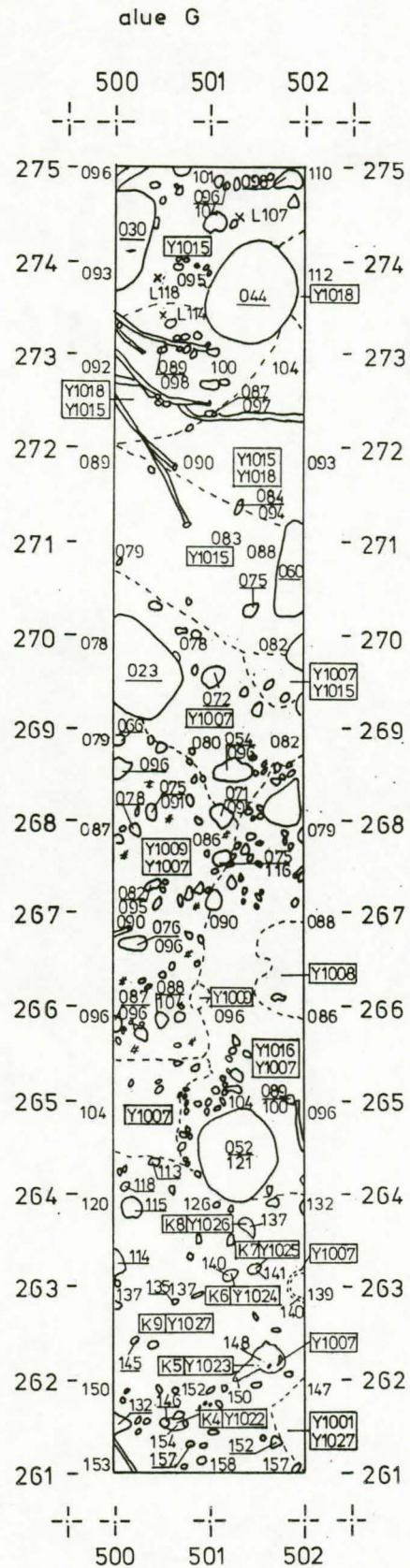
mk 1:50

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 16.6. 1988

Y1001	humus
Y1007	kivennäismaa
Y1008	musta nokipitoinen multahiekka
Y1009	tumman kellertävän ruskea multahiekka
Y1015	musta multahiekka
Y1016	hyvin tummanruskea hiekkamulta
Y1018	tummanruskea multahiekka
Y1022	tummanruskea hiekkamulta
Y1023	tummanruskea hiekkamulta
Y1024	tummanruskea hiekkamulta
Y1025	tummanruskea hiekkamulta
Y1026	tummanruskea hiekkamulta
Y1027	kivikovaksi kovettunut moreeni
	kivi ja vaaitusluku
	juuri
###	hiiltä
----	yhteyksien raja
X L 30	löytö ja löytönumero

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

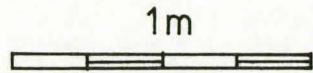
profiilikartta

alue G

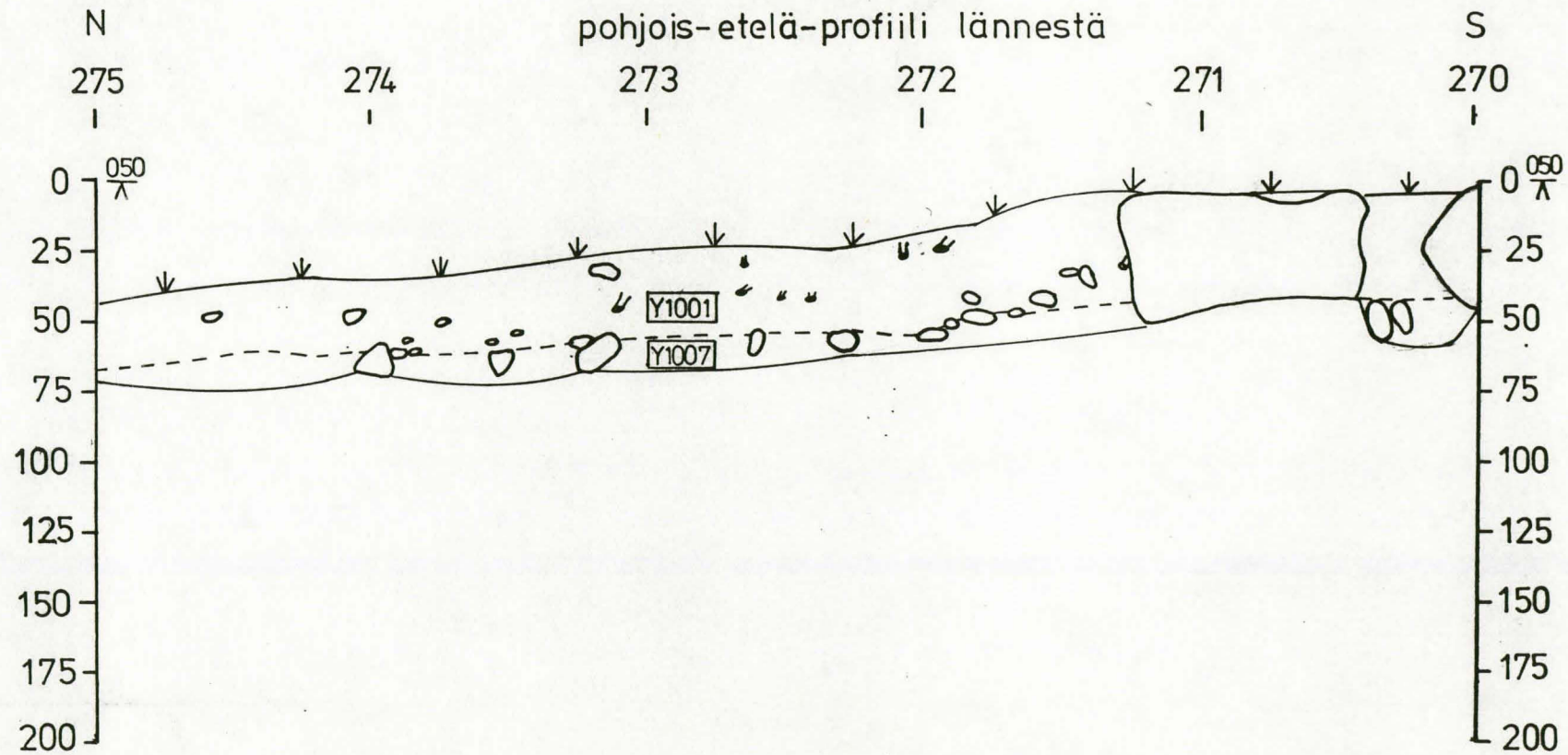
mk 1:25

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 28.6.1988

- Y1001 humus
- Y1007 kivennäismaa
- kivi
- juuri
- - - yhteyksien raja

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

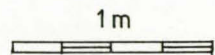
profiilikartta

alue G

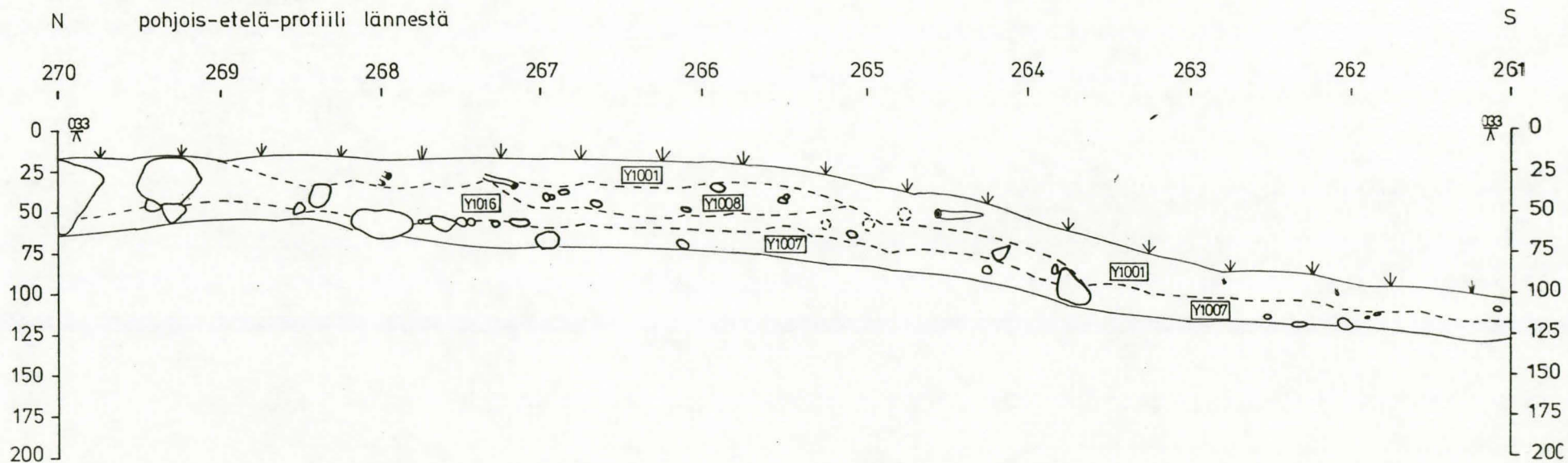
mk 1:25

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 28.6. 1988

- Y1001 humus
- Y1007 kivennäismaa
- Y1008 musta nokipitoinen multahiekka
- Y1016 hyvin tummahruskea hiekkamulta
- kivi
- juuri
- yhteyksien raja
- myyränkolo

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

yksityiskohtakartta K 2

alue G

taso 1-2

mk 1:10

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 7.6. 1988

Y1001

humus

Y1002

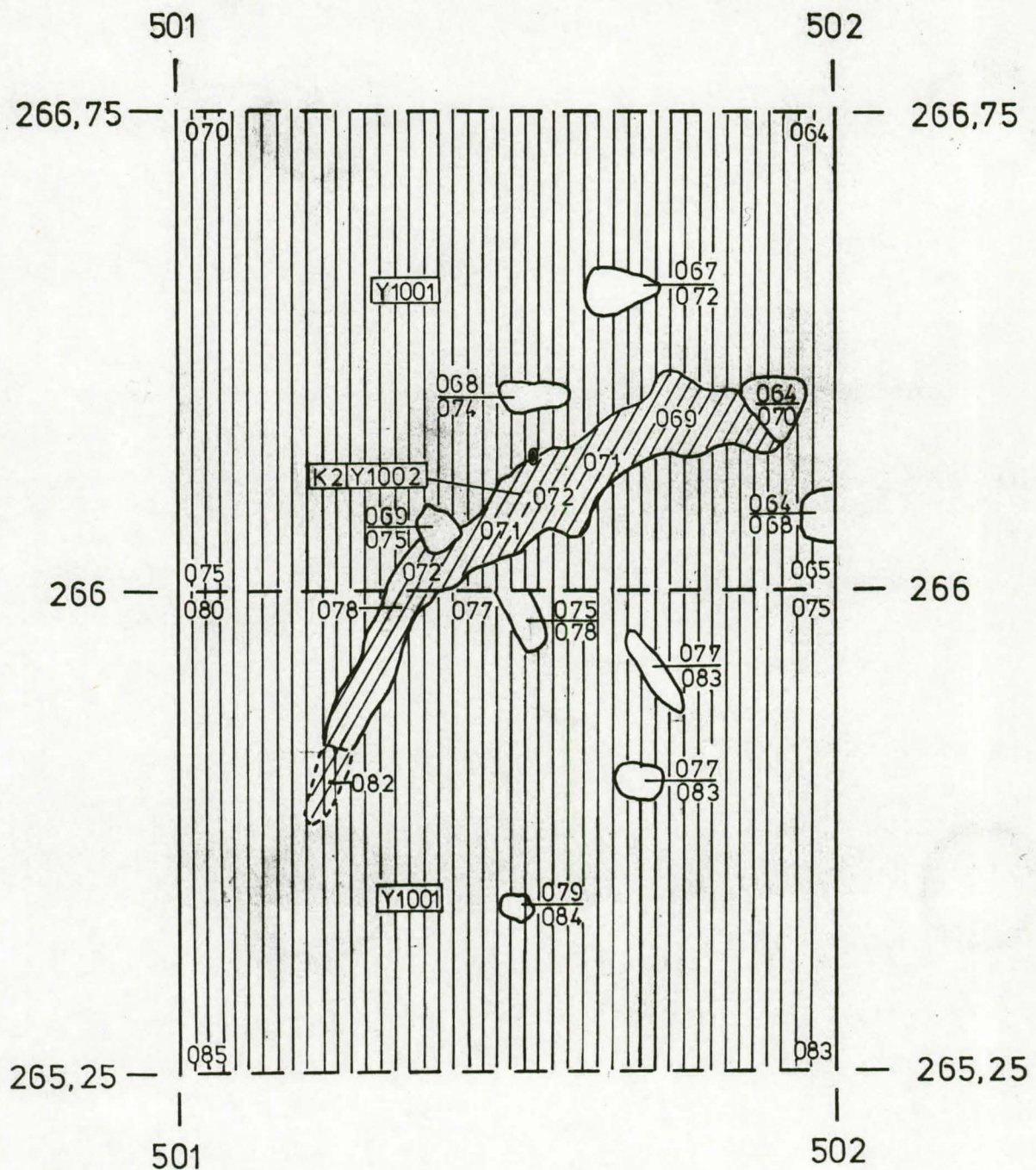
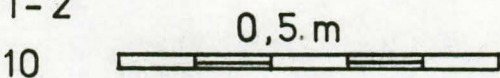
kivennäismaa

K2

kohde 2

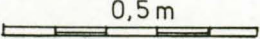
170
175

kivi ja vaaitusluku

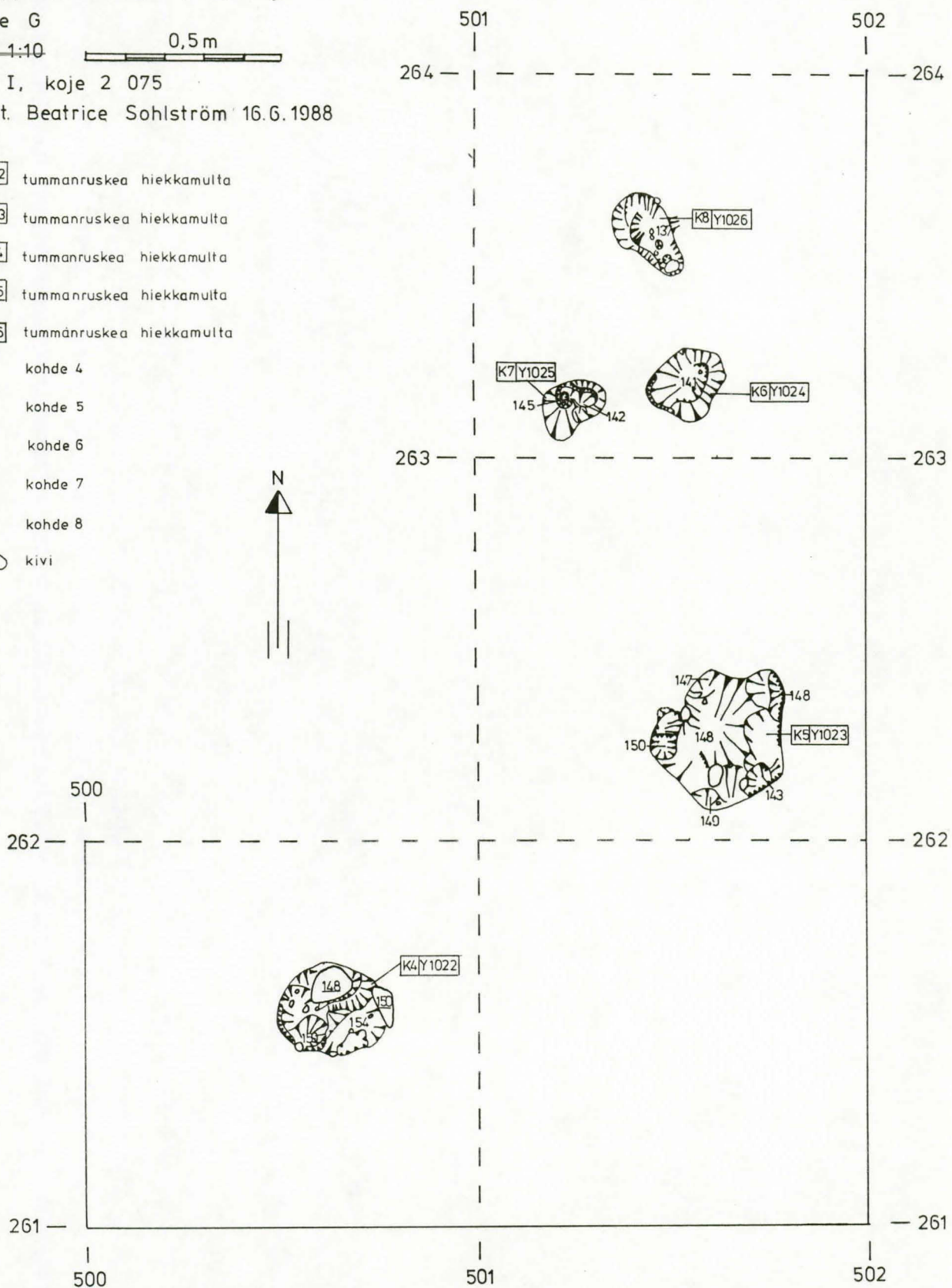

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988
 kuoppakartta K4, K5, K6, K7 ja K8
 alue G
 mk 1:10
 kp I, koje 2 075
 piirt. Beatrice Sohlström 16.6.1988

- Y1022 tummanruskea hiekkamulta
- Y1023 tummanruskea hiekkamulta
- Y1024 tummanruskea hiekkamulta
- Y1025 tummanruskea hiekkamulta
- Y1026 tummanruskea hiekkamulta
- K4 kohde 4
- K5 kohde 5
- K6 kohde 6
- K7 kohde 7
- K8 kohde 8
- kivi

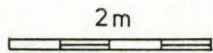
JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

pohjavaaituskartta

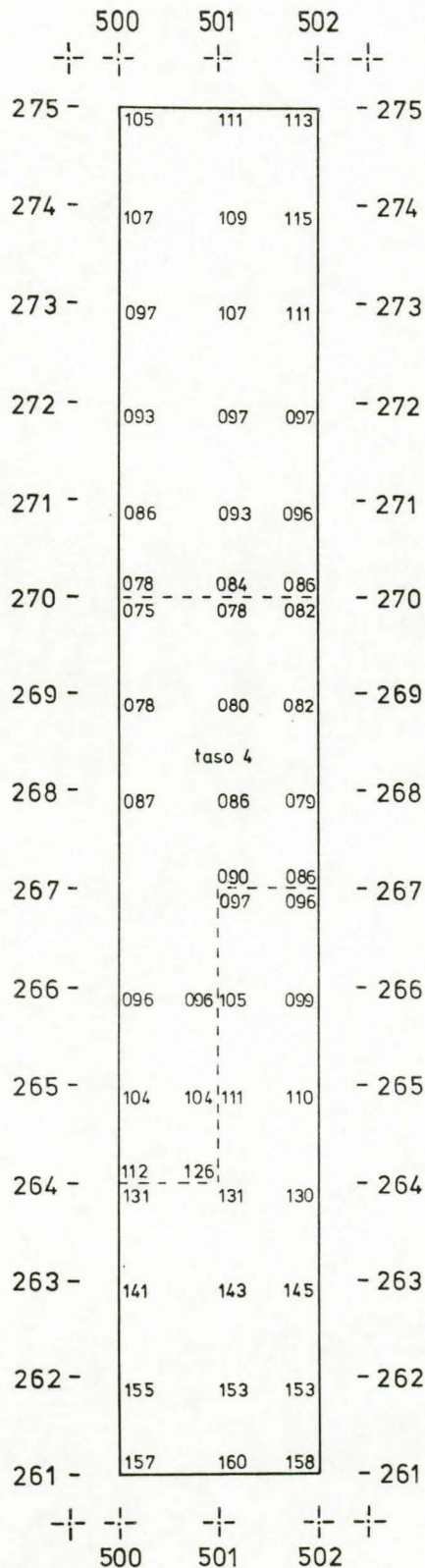
alue G

mk 1:50

kp I, koje 2 075

piirt. Minna Lönnqvist 29.6. 1988

JANAKKALA HAKOINEN VÄÄRÄJOENSUU
Derek Fewster 1987

YLEISKARTTA. ETELÄ-ALUE
MK 1:500
PIIRT. D. Fewster

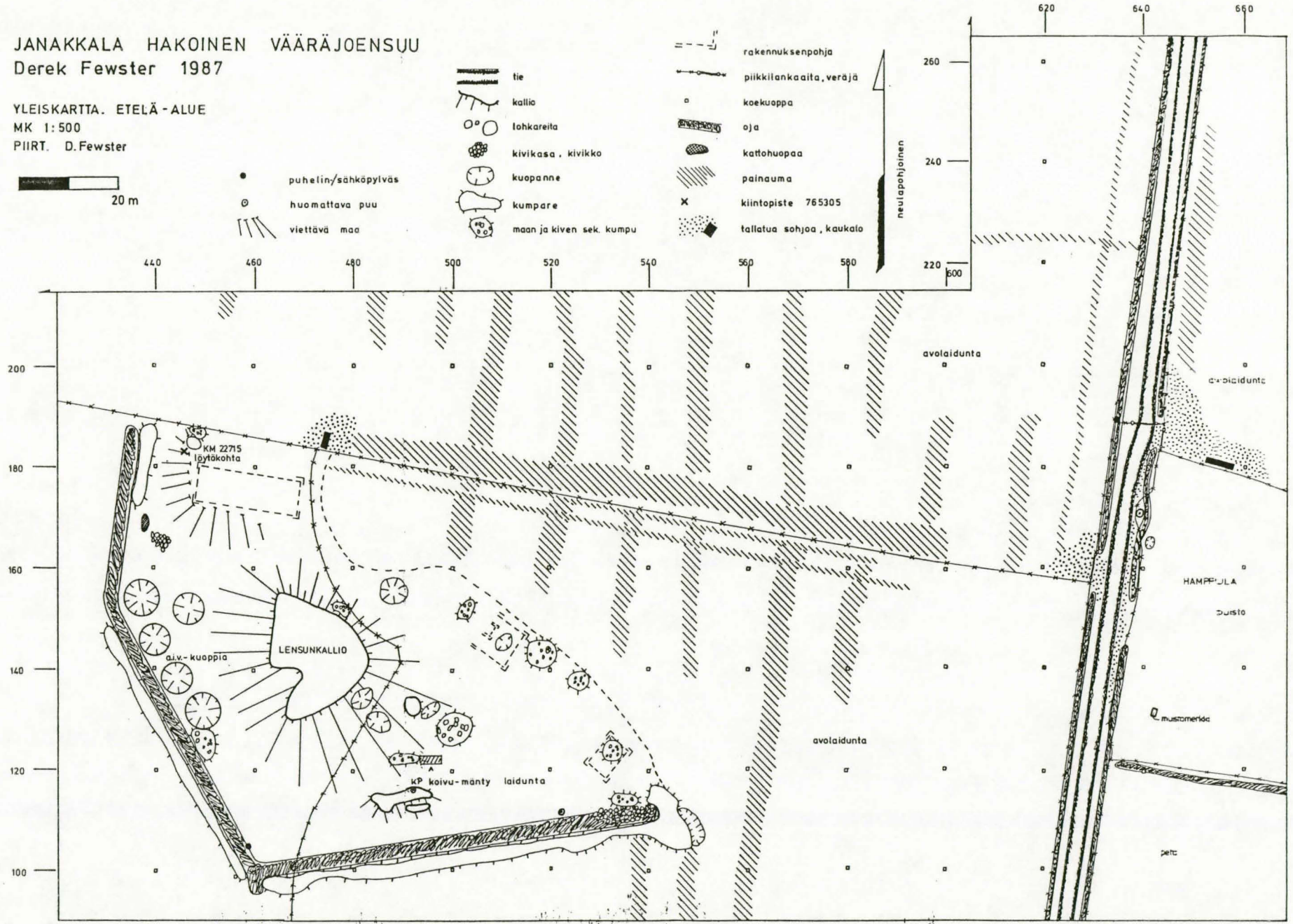

- puhelin/sähköpylväs
- ⊙ huomattava puu
- //// viettävä maa

- == tie
- ~ kallio
- lohkareita
- ⊙ kivikasa, kivikko
- ⊙ kuopanne
- ⊙ kumpare
- ⊙ maan ja kiven sek. kumpu

- rakennuksenpohja
- piikkilankaaita, veräjä
- koekuoppa
- oja
- ⊙ kattohuopaa
- /// painauma
- X kiintopiste 765305
- ⊙ talletus sohjoa, kaukalo

neulapohjoinen

vinoviivoitettu alue v. 1988 avattu koeoja A

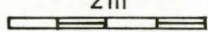
73

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

pintavaaituskartta

alue A

mk 1:50 2m

kp I, koje 1 128

piirt. Anna Laurinsilta,

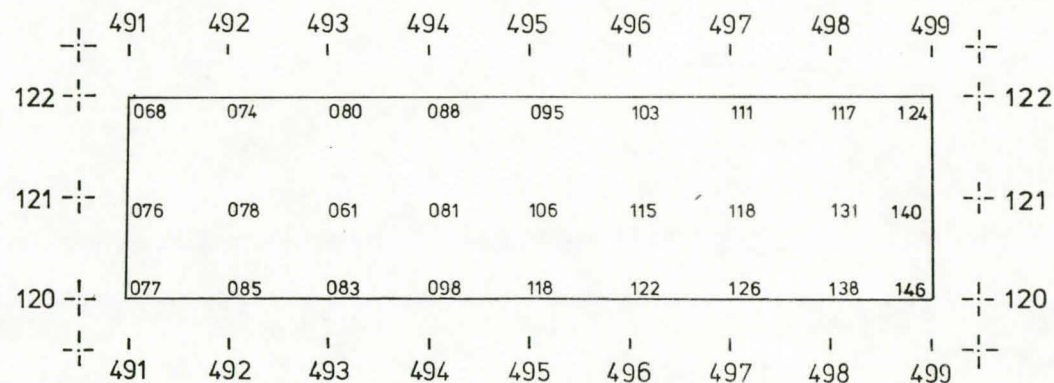
Johanna Lehmola ja

Leena Nuutilainen 17.6.1988

N

alue A

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

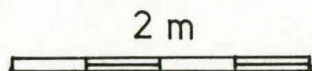
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue A

taso 1

mk 1:50

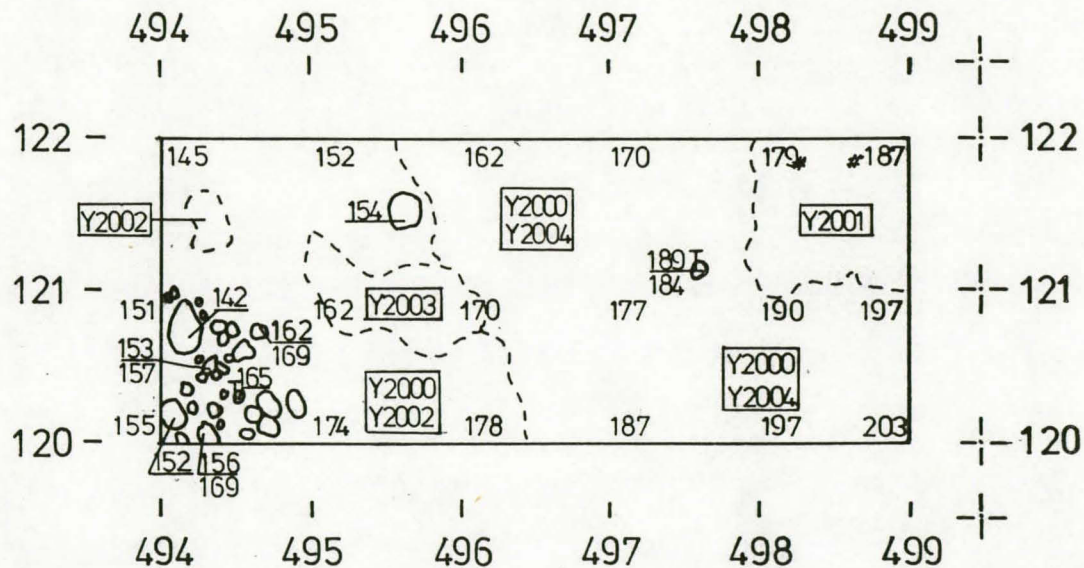
kp I, koje 1 128

piirt. Beatrice Sohlström 21.6. 1988

alue A

- 75
- Y2000 turve
  - Y2001 hiilipitoinen musta multa
  - Y2002 vaaleanoliivinruskea turvehiekka
  - Y2003 vaaleanruskea
  - Y2004 tummanharmaanruskea hiekka
  - 135
140 kivi ja vaaitusluku
  - yhteysien raja
  - ### hiiltä
  - T tiili

JANAKKALA HAKOINEN

LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

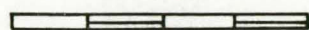
tasokartta

alue A

taso 2

mk 1:50

2 m

kp.I, koje 1 128

piirt. Beatrice Sohlström 28.6. 1988

alue A

76

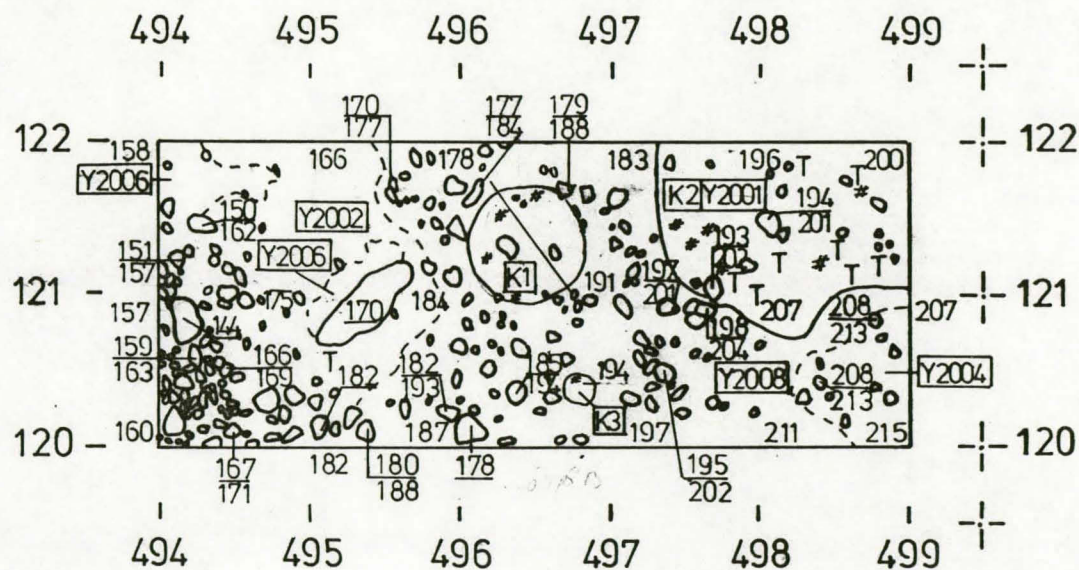
- Y2001 hiilipitoinen musta multa
- Y2002 vaaleanoliivinruskea turvehiekka
- Y2004 tummanharmaanruskea hiekka
- Y2005 multahiekka
- Y2006 kivennäismaa
- Y2007 tummanharmaanruskea hiilipitoinen maa
- Y2008 sekoittunut hiekkamulta

K1 kohde 1 kivi ja vaaitusluku

K2 kohde 2 hiiltä

K3 kohde 3 tiili

K3 kohde 3 yhteyksien raja

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

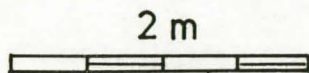
Marianne Schauman-Lönnqvist 1988

tasokartta

alue A

taso 3

mk 1:50

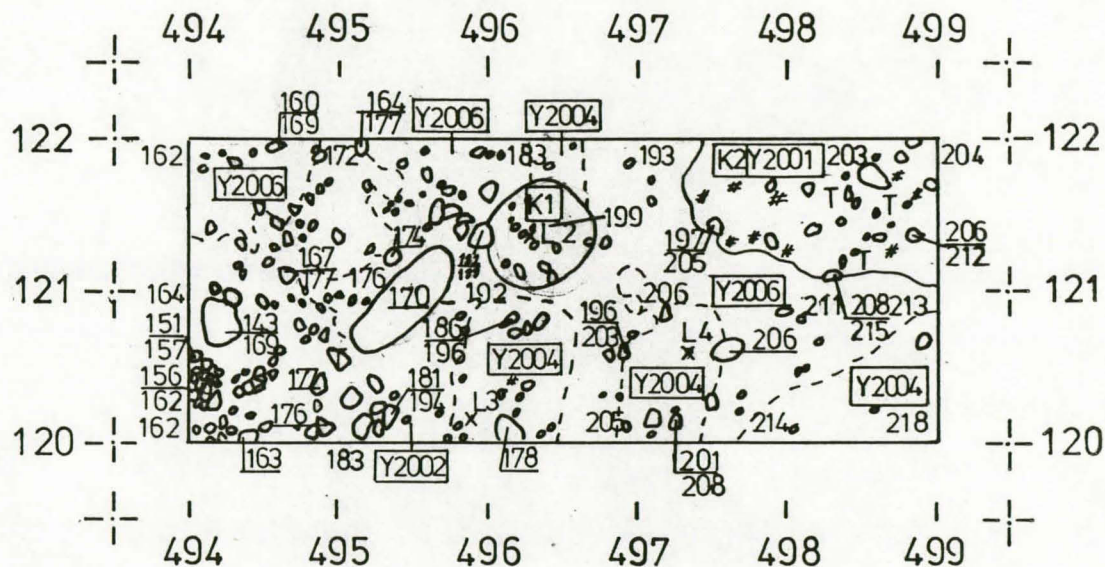
kp I, koje 1 128

piirt. Beatrice Sohlström 30.6. 1988

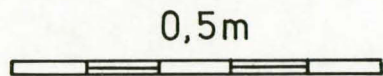
alue A

- 77
- Y2001 hiilpitoinen, musta multa
  - Y2002 vaaleanoliivinvruskea turvehiekka
  - Y2004 tummanharmaanruskea hiekka
  - Y2006 kivennäismaa
  - K1 kohde 1
  - K2 kohde 2
  - 135
140 kivi ja vaaitusluku
  - ### hiiltä
  - T tiili
  - yhteyksien raja
  - x L 30 löytö ja löytönumero

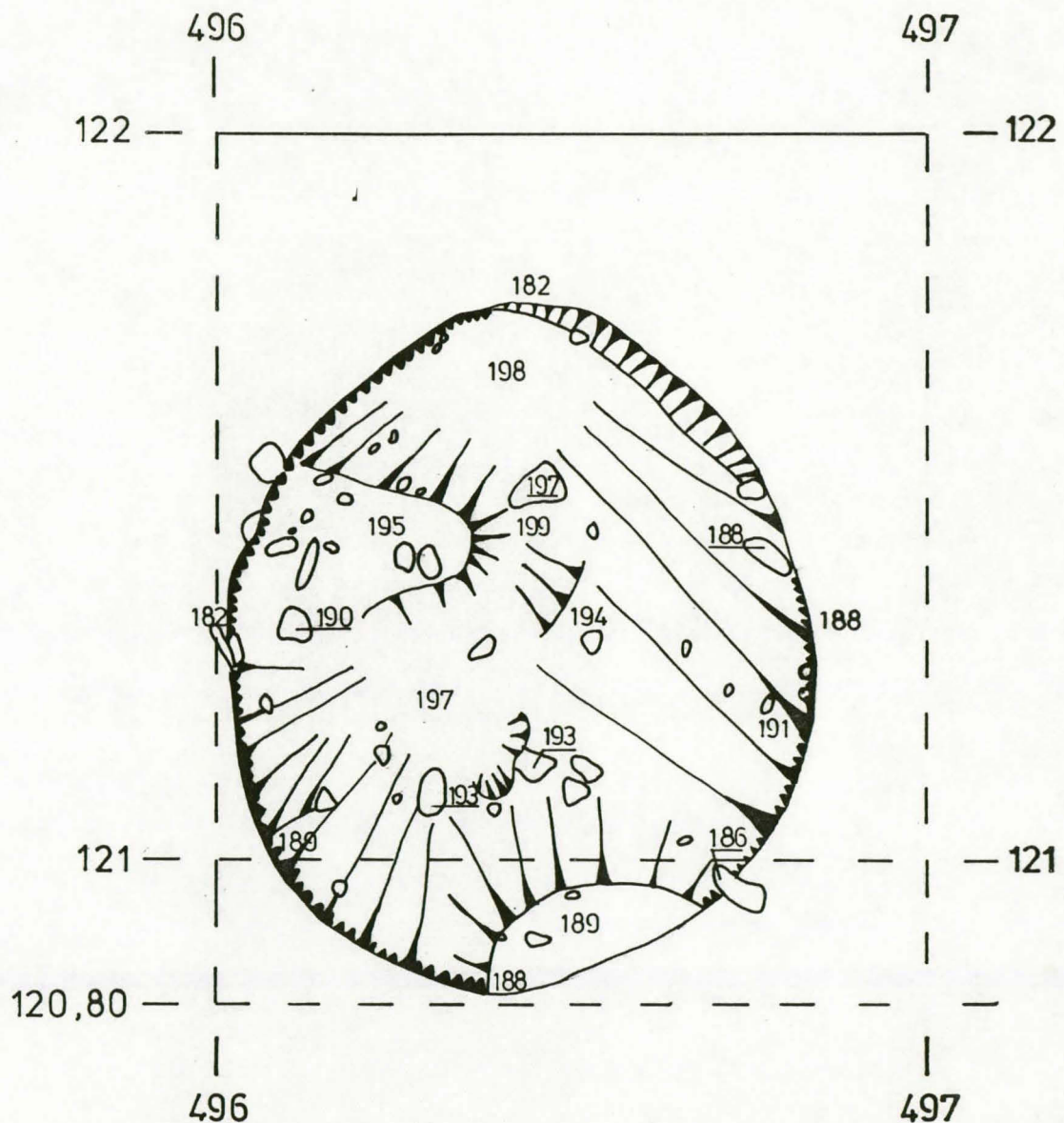
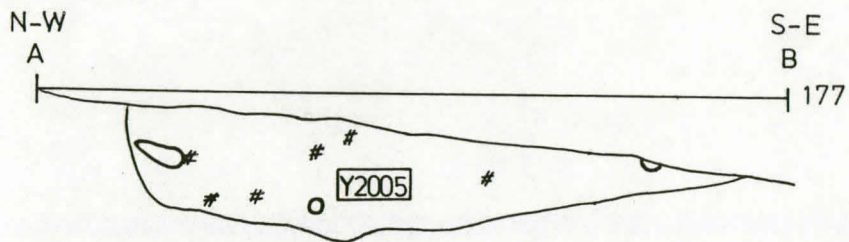

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1988
 kuoppa- ja profiilikartta K 1
 alue A
 mk 1:10
 kp I, koje 1 128
 piirt. Beatrice Sohlström 29.6.1988

- 78
- Y2005 miltahiekka
  - kivi
  - ### hiiltä

F 72789

1. Veräjänsuu. Kuvattu kaakosta.

F 72797

2. Alue A ennen kaivausta.
Kuvattu idästä.

F 72829

3. Alue A. Taso 1.
Kuvattu lännestä.

F 72836

4. Alue A. Taso 2.
Kuvattu idästä.

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU 1988

F 72841

5. Alue A. Taso 3.
Kuvattu lännestä.

F 72861

6. Alue A. Taso 4.
Kuvattu etelästä.

F 72859

7. Alue A. Kohde 11.
Kuvattu idästä.

F 72866

8. Alue A. Kohde 15.
Kuvattu kaakosta.

72872

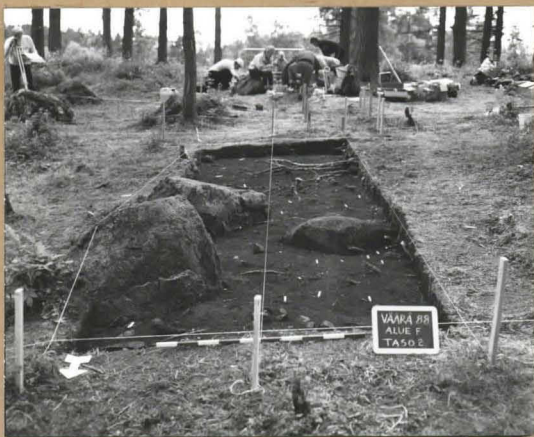
9. Alue A. Profiili N-S.
Kuvattu lännestä.

F72791
10. Alueet E ja F ennen
kaivausta. Kuvattu etelästä.

F 72837
11. Alue E. Taso 4.
Kuvattu etelästä.

F72814
12. Alue F. Taso 2.
Kuvattu pohjoisesta.

F 72830
13. Alue F. Taso 3.
Kuvattu etelästä.

F 72857
14. Alue F. Taso 5. Pohjois-
pää. Kuvattu lännestä.

F 72850
15. Alue F. Kohde 10.
Kuvattu idästä.

F 72793

16. Alue G ennen kaivausta. Kuvattu etelästä.

F 72799

17. Alue G. Taso 1. Pohjoispää. Kuvattu etelästä.

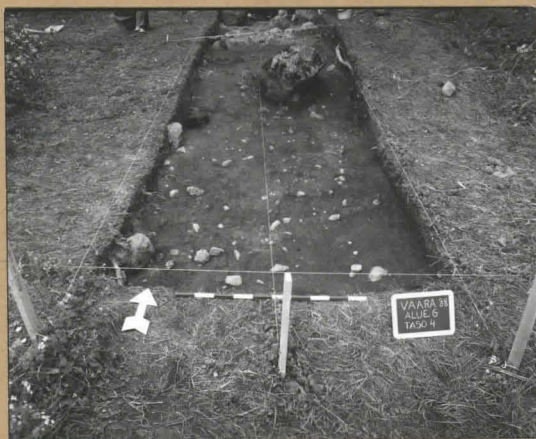
F 72808

18. Alue G. Taso 2. Kuvattu ylhäältä lännestä.

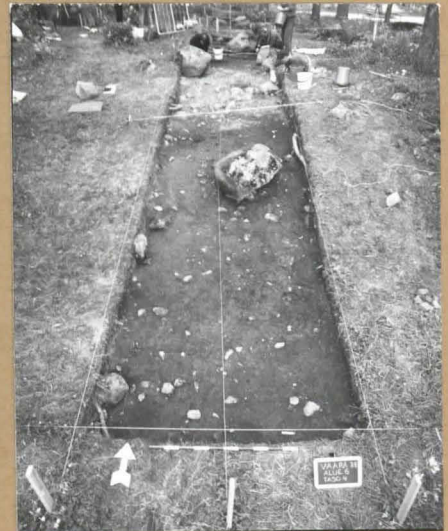
F 72810

19. Alue G. Taso 3. Eteläpää. Kuvattu etelästä.

F 72820

20. Alue G. Taso 4. Eteläpää. Kuvattu etelästä.

F 72822

21. Alue G. Taso 4. Eteläpää. Kuvattu ylhäältä etelästä.

F 52827

22. Alue G. Taso 4.
Keskiosa. Kuvattu
ylhäältä luoteesta.

F 72874

23. Alue G. Peitet-
tynä. Kuvattu
etelästä.

F 72811

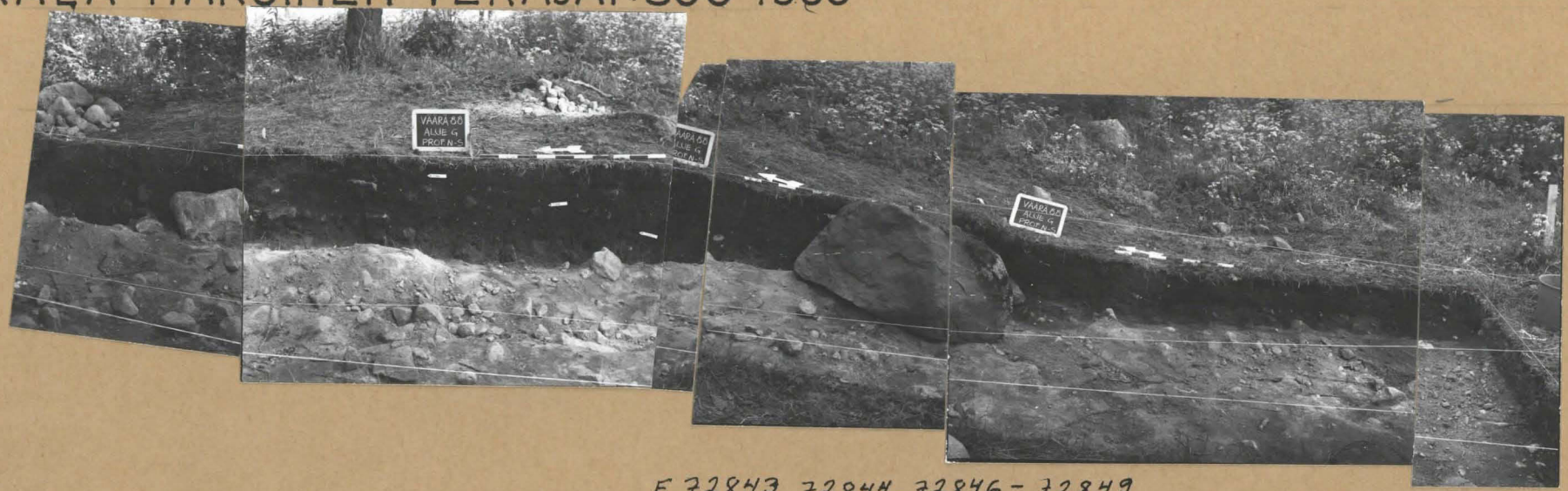
24. Alue G. Taso 3.
Kohde 3. Kuvattu
länneestä.

F 72812

25. Alue G. Taso 3.
Kirves in situ.
Kuvattu pohjoisesta.

JANAKKALA HAKOINEN VERÄJÄNSUU 1988

F 72843, 72844, 72846 - 72849

26.-31. Alue G. Panorama profiilista N-S. Eteläpää. Kuvattu lännestä.

F 72854 - 72856

32.-34. Alue G. Panorama profiilista N-S. Pohjoispää. Kuvattu lännestä.

F 72835

35. Lensunkallio. Kuvattu
kaakosta.

F 72834

36. Alue A ennen kaivaus-
ta. Kuvattu idästä.

F 72838

37. Alue A. Taso 1.
Kuvattu idästä.

F 72851

38. Alue A. Taso 2.
Kuvattu idästä.

F 72868

39. Alue A. Taso 3. Länsipää. Kuvattu pohjoisesta.

F 72858

40. Alue A. Taso 2. Kohde 1: profiili. Kuvattu lounaasta.

F 72863

41. Alue A. Taso 2. Kohde 1. Kuvattu etelästä.